

POLITISKOS ŽINIOS.

AMERIKA.

Prezidentas Taft važinėja toliau po Amerikos valstijas; laiko kalbas, išgirančius savo paties sumanymus. Žinoma, tarp jo sumanymų yra ir gerų ir naudingų, bet jie ne prezidento sumanymai, apie tu nauda jau nuo seniai rašo laikraščiai. Taigi prezidentui Taftui nėra ką girti, nes jis tik pasi-savojo kitų nurodymus.

Amerika dabar apvaikščioja Hudsono ir Foultono sukak-tuves, dviejų pagarsėjusių vyrų: Hudson pagarsėjo Amerikos tiri-tėjais, o Foulton išradėjas, jis pirminis pritaikė garą laivų va-rymui. Ypač Foultono išradimai svarbus ir prisidėjo žymiai prie pa-stumėjimo žmonijos priekiu. Se-niau kada laivai buvo vėjo varo-mi, perplaukiami iš Europos Ame-rikon reikėjo net kelių sanvaikių laiko, dabar tas atliekama į tiek dienų, kiek pirma reikėjo sanvai-čių.

Apvaikščiojime Hudsono-Foul-tono sukaktyvų dalyvauja visos didesnės Europos viešpatystės. Anglija, Prancūzija ir Vokietija atsiuntė savo kariškus laivus. Prie-š čia ypač į akį, kad atkakus vė-liau vokiškieis kariškiais lai-vais, pirmiausiai juos kanuolių šuvis pasveikino prancūziškieis kariškiais laivais, o prancūzus tik pasiekė amerikoniškieis. Tas ro-do, kad nesufikimai ir piktnaud-ricavimų ant vokiečių eina mažin.

Vokiečiai ir jų ciecorius, kur tik progą pasitaiko, bet per daug giriasi savo prifankumu Amerikai, gerinasi jai, kaip moka, kartais net išvaizuoja netaktiškai. Gerinasi Amerikai ir kitos Europos tautos. Daro tą, žinoma, ne iš baimės, bet iš ekonomiško atžvilgio. Amerika dar per silpna, kad Europos tau-toms galėtų ką blogo padaryti su savo laivynu ar kariūnėmis, nes ir Vokietija nuo jos laivyno įstengs atsiginti, bet Vokietija su Ame-rika rėša svarbus ekonomiškieis reikalais: Amerika parpina Vo-kietijai maisto produktus, o Vo-kietija siūnia Amerikon labai daug savo išdirbinių. Amerika dideliais mūtais stengiasi sunkinti atgabeniną svetimų išdirbinių, nes vietiniai kapitalistai, kuriems rūpi iš savo dirbtuvių ištraukti vien kuo didžiausią pelną, negali pa-sekmingai konkuruoti su Europos dirbtuvėmis. Teisybė, Amerikos darbininkų algos didesnės, nei Europos, o kaip kokiose išdirbystėse net daugiau pagirba. Dideli mūtai ne daug prisideda prie pa-tikimo didesnių darbininkų algų Amerikoje, bet jie lengvina vien fabrikantams kuo brangiausiai pa-duoti savo išdirbinius namieje; už-rubėzinei Amerikos vaizbai jie la-biau kenkia negu padeda ir Ame-rikos fabrikantai savo išdirbinius užrubežiose parduoda pigiau ne-gu namieje.

Taigi Europos tautos, besigerin-damos Amerikai, tikisi ją pertir-tinti, kad begėdiški mūtai ant sve-timų išdirbinių uždėti nėra reika-lingi, o sunkinti vaizbą drangiš-kioms tautos visai negraži. To-dėl visi ir nori jai savo drangiš-kiumą rodyti: mat besigerinimais tikisi išderėti geresnis vaizbos traktatus.

Vaidai tarp siaurinių kraštų tiri-tėjų, tvirtinančių jog prisigrie-bė prie siaurinio žemgalio dar ne pa-sibaigė, bet abudu, taigi Peary ir Dr. Cook jau atkako Amerikon. Jie laikraščius reporteriai menkai-ja, nuo apie tuos siaurinių kraš-čių, bet ir jie prisideda prie palai-tymo vaidų, ir laikraščius skaityto-jų daugumas, nors dar už reportė-rius menkiau išmano, pasidalino į ritinėjus vieno ar kito tirinėtojo. Vaidai tie ne išnyks, kol speci-ališkai ne išklausa abiejų tirinė-tų, kol neišsirs jų pristatytų sa-vo tirinėjimų prirodymų. Bet ir-tam dar vaidai negreit nutils, nes-lygi specialistai, paveikslan, pri-žinti, kad Dr. Cook buvo ant-ny-galio, Peary nenusilenks, nes-lygi dabar pasirodo, jis, ypač žė-ninime Cooko, ne nori liežuviu už-tyti laikyti. Ne reikia dar už-

miršti, kad daugumas Europos spe-cijalistų ir šiandien nelabai tiki Peary'o niekinimams Cooko, ka-dangi tuose niekinimuose kartais ištiko pasirodo jo žemas budas, pavydumas garbės kitam. Todėl, jeigu sprestų vien Amerikos spe-cijalistai ir dagi jeigu jie susidėtų iš Peary'o šalininkų, jų nusprendi-mui ne tikės Europos mokslin-čiai, kol pats abiejų tirinėtojų do-kumentų neišsirs. Todėl negalima nė laukti, kad kilę dėl žemgalio vaidai greitai pasibaigtų.

ISPANIJA.

Ispanijos karo ministerija pa-garsino laikraščiuose, jog žengi-mas Morokko vidurin ispaniškio kariūnėmis eina gana pasekmingai ir tai, sulyginant, su ne didelėmis nuotromomis. Ispanijonai užėmė jau miestus Nador ir Zeluano. Prie paskutinio miesto buvo kruvinas mušis su gana skaitlingu maurų pul-ku. Ispanijonai stengiasi apgulti iš visų pusių maurų stovyklas kal-nuose ir tas iš dalies beveik pasi-sekė. Padėjimas maurų esąs teip blogas, kad pas jenerolą Maringą atkako jų pasiuntinys Kaid Amari paklausti ant kokių išlygų Ispani-jonai priims jų pasidavimą? Ko-kias išlygas jenerolas Marina pa-statė, nežinia, bet manoma, kad maurai be jokių pasargų pasiduos, kadangi kalnas Guruga, kur yra jų stovyklos, iš visų pusių ispani-škio kariūnėmis apstotas, ištukti jie negali; jeigu Ispanijonai ne-nori veržti jų stovyklų ant kalno Guruga, gali be musio priversti juos pasiduoti, kadangi maurai maisto turi mažai.

Visose apkrautėse dega maurų kaimai. Ispaniškioji artillerija pri-vertė maurų kanuoles nutilti. Pas-kui atėjo pėkštieji kareiviai ir iš-vijo maurus iš visų jų stovyklų.

Užimti svarbiausią maurų tvir-tovę Nador pasisekė Ispanijonams be didelių nuotrojų. Mat ispani-škas jenerolas Orozco su kariūne-ėmis dalimis nutraukė ant Zeluano. Pamatę tą maurai, apleidę Nador ir puolę ginti Zeluana. Tuom tar-pu Ispanijonai greitai sugrįžo ir lengvai užėmė maurų apleistą Na-dorą. Užėmę jį, Ispanijonai mie-stą uždegė, nukasė tvirtovės pyli-mus, užpylė grabes parengtas mie-sto gynimui. Nuo Nadoro Ispa-nijonai kanuolių šuvis išsivijo maurus ir iš Zeluano ir tokiu bu-du svarbiausios maurų gintuvės pateko Ispanijonams.

Tokių būdų pradėtas liepos mė-nesį Ispanijonų karas su Morokko pakrantių matrais pasibaigė. Ap-linkinėse Nador stovi dabar 20000 ispaniškio kareivių. Jų užtenka at-tašimui maurų, jeigu jie bandy-tų savo tvirtovės atgauti. Bet da-bar dar nežinia, kaip užsilaikys Morokko sultanas. Jeigu jo ka-riūnėmis įsikištų į karą, Ispanijo-nams reiktų karas vesti su visu Morokku, kam nepakaktų tos ka-riūnėmis, kokia yra Mellilės ap-linkinėse. Bet Ispanijos randas netiki, kad sultanas Mulai Hafig, niekieno nepadaršintas, drįstų su Ispanija karą pradėti; padrasintų šiom tarpu nėra, nes tarp didžiū-ju Europos viešpatysčių neatsira-do nei vienos, kuri būtų pritarusi sultano protestui prieš įsiveržimą Ispanijonų į tikrojo Morokko plo-tus. Todėl Ispanijos randas tiki, kad karas, kuriame žuvo keli tuk-stančiai Ispanijonų, pasibaigė. Be abejonės Ispanija pasilaikys sau jos kariūnėmis užimtus žemės pio-tus, nes kitokia atlyginimo tikėtis negali. Juk parandų maurai pi-nigų neturi, kuriais išpirktų nuo svetimo jungo galėt.

Dėl užganėdinančių žinių, atėju-sių nuo karo lauko Morokko sul-tanate, ministerių roda nutarė Ispanijonų panaikinti karą stovį, iš-ėjus Barcelionos ir Gorono ap-skrėčius, kur karo stovis paliktas, nes gyventojai užsilaiko ne ramiai, randas bijosi, kad čia vėl ne kilty revoliucija.

PRANCUZIJA.

Prancūziją pasiekė nelaimė, o kas svarbiausia, kad ji pasiekė sa-vo išradimais užsipelniusios jos su-nus. Neseniai išlekęs oran su sa-vo orlaiviu be baliono arba taip va-

dinamų aeroplanu, išradėjas Levebre, su savo mašina nupuo-ir, užsimušė ant vietos; šitas gavo-dovana orlaivių lenktynėse mieste Rheims, buvo dar jaunas. Dabar su kariūnėmis orlaivių atsitiko dar didesnė nelaimė. Netoli Moulens, pasikėlus į orą, kariūnėmis orlaiviui Republic, jis apvirto ir nupuo-lė ant žemės, o jame buvę keturi oficerai specialistai orlaivininkų kariūnėmis dalies, jau žinomi or-laivystės tirinėtojai ant vietos už-simušė.

Tas atsitikimas sukrutino visus prancūzus; ir iš visų civilizuotų kraštų atėjo telegramai, o tame ir nuo Vokietijos ciecorius su iš-reikimu Prancūzijai sanjauimo. Tos nelaimės dar labiau paskatino prancūzus užsiminti orlaivystę ir ge-rinimu orlaivių. Laikraščiai renka nuo prancūzų pinigų sutvėrimui speciališko fondo pakėlimui orlaivystės.

Laidotuvės užmūstų oficerų at-sibuvo su dideliems iškilimams Ver-sailles'e, kuriose dalyvavo visa sto-vejusių ten kariūnė, valdžios ir miesto gyventojų deputacijos ir žmonių daugybė. Nuo gelkelio stoties kunas nugalėno į bažnyčią, o paskui ant kapinių. Prisakius ministerių pirmininkui Briandui, visiems tiems negyveliams prisegta kryžiai "Garbės ligijos", kas ana-me sviete, žinoma, jiems ne daug ką.

MASKOLIJA.

Cholera visokiuose Maskolijos kraštuose platinasi vis smarkiau. Kaimyniški kraštai, giudamiesi nuo epidemijos, ant rubežiaus daro vi-sokius apsikūninus keliaujan-tiems iš Maskolijos. Laivai iš Maskolijos svetimuose portuose laikomi kvarantėn. Bet ir sve-tur buvo jau cholera apsigimai, kaip antai Holandijoje, Stettine, Vokietijoje, tik čia ligai ne duoda iš-siplatinti, nes svetur valdžia neteip nerangi kar Maskolijoj.

Caras su šeima atkako į sa-vo rūmą ant Krimo, ir Livadiją, kur iki šiol, dėl revoliucijos ne drę-so pasirodyti. Į netoli Livadijos esantį miestą Jaltą suvažiuojo dau-gybė šnipų ir urėdninkų, dėl ko ypač neturtingiems gyvenimas la-bai pabrango. Mat caro ypata ypač varguoliams nemalonumų daro.

Svetimų kraštų laikraščiai pra-neša, buk pas carą įteknė Stoly-pino puola, buk caras dabar ne mi-nisterių pirmininko klausio, bet pa-sidavė įteknė savo rumo tarno ir kokio ten popo fanatikui, kuris ypač stengiasi kenkti Stolypinui. Jeigu laikraščiai teisybė rašo, tai gal Stolypinui atsisai pasitraukti nuo vietos, ant kurios, ant nelaimės kraštui, jis taip ilgai laikosi. Pa-našus paskalai nesyk buvo ir Mas-kolijos laikraščiuose platinami, bet pasirodė neteisingas. Tas pats gal but ir su dabartiniais paskalais.

Kitą mėnesį caras vėl ren-giasi keliauti užsienin. Atklankys jis Turkijos sultana, Grekijos ir Italijos karalius. Bet ypač Itali-jų daugumas gyventojų ne labai gėdžia jo atsilankymo.

IS LIETUVOS.

IS KAUNO.

Tulas Jozef Chorazj, lenkiškas juokdarys iš Krokavos, gavo iš Kauno gubernatoriaus leidimą kel-ti Kanno gubernijos miestuose ir miesteliuose lenkiškus vakarus su vaidinimais ir deklamacijomis. Tarp kitų tas lenkas iš Krokavos kels vakarus: Vilkmėrgėje, Siauliuose, Panevėžyje, Raseiniuose, Telšiuose. Matyti, mūsų lenkai-dvarponiai tyčia parsitraukė į iš Krokavos vartyti lenkiškai agita-cijai tarp pradėdantių gauties Lie-tuvos miestelių.

Sulyg Peterburgo cenzūros nu-rodymo valdžia nutarė neleistį į Rusiją daugelio Amerikoje einan-čių lietuviškų laikraščių. Taip, dabar nėra leidžiama Lietuvoj: "Vienybės Lietuvinių", "Kovo" ir kitų.

("R. Garsas").

IS JURBARKO.

Kauno gub.

Rugpjūčio 16 dieną buvo Jur-barke didisai vakaras-koncertas. Rengė ir įrengė tą vakarą žino-mas vakarų įrengėjas, p. St. Sim-kus. Išsykio pamėnėjau įrengėja, nes noriu kalbėti apie tvarką, kuri pridera nuo įrengėjų. Vieną sy-kį buvo minėta, rodos "Vilnyje", kad didelis suvienytas choras ir milžiniška trioba nustebsia žmo-nes. Ir ištikrųjų, žmonių minios traukė trankė į tą milžinišką triobą. Trioba prisigruodė pilna, taip pilna, kaip bažnyčia per didelius atlaidus. Atsidengė scena. Ei-na pirmasis aktas "Amerika Pir-tyje". Salėje kilo didelis triukš-mas, užimas, nepasikakimimo šauk-smai, ir galų gale luža barieras, dalinantis salę į dvi dali, ir žmo-nės grūdziasi į tą pusę, kurioje įtaisyta scena. Mat, toj pusėj, kur nėra scenos, visai nematyti vaidinant. Čia jau nebegalima pa-siiepti, kad p. įrengėjas pasielgė su publika tiesiai nesąžiningai: ar p. įrengėjas, taisydamas sceną vie-noj pusėj, negalėjo numatyti, kad antrojo pusėj negalės nieko maty-ties? — Tikrai nemanė: juk pasky-rė tą vietą menkajai publikai, ku-ri negali mokėti daugiau kaip go kapeikų. Rasi manė, kad "menkieji" nesilietosuoja vaidi-nimū?.... O čia kaip tyčia pasi-rodė, kad ir jiems esą įdomu vis-ką girdėti; todėl ir sukėlė triukš-mą, nes nieko negirdėjo. Tuomet pasidarė nepatogu ir "stambie-siems", nes dėl triukšmo ir jie ne-begalėjo klausyties, kaip pridera. Mat, iš antros pusės besigrūdzian-ti, kiti eadė stoties ant suolo ir ap-skriti padarė netvarką.

Pirmas atktas pasibaigė, scena užsidarė. Vieni ranojus ploja, kiti švilpia. P. Simkus iš estrados skelbia: "Kadangi publika nenori ramiai laikyties, mes vaidinimą pertrauksime". Salė užia vis smar-kliai: vienai švilpia, kiti rėkia: "Atiduokite pinigų atgal", ir taip toliau. Ir kasin kas būtų buvę, jeigu nebūtų permain savo nuta-rimo, jeigu skubiniai nebūtų pra-dėję vėl vaidinti. Antrasis ir tre-čiasis aktas jau išėjo žmoniškai: bent girdėti buvo visiems. Ale vis tiek publika buvo labai nepakakin-ta: ir tie, kurie mokėjo po 30 kap., ir tie, kurie brangiau moka-jo, nes ir pastarieji ne visi rado sau vietos. Mat, p. Simkus buvo iš-laidijęs daug kontrankių su vie-tių numeriais savo ūraugams ir pažistamiems. Todėl ne vienam taip atsitiko, kad turėdamas bilie-tą už rublį ar už du rublius, rado savo vietą užimta; ir vėl triukš-mas.

Nerimtas pasirodė p. St. Sim-kus, įrengdamas vakarą, nerimtas, — ir organizuodamas tokį didelį chorą (Skelbė: bus 160 žmonių chore). Susitaręs su sąsių chorų vargonininkais, p. Simkus neįdėvė jiems nei dainų programos, ne tik ką pats nenuvažiavo pas kiekvie-ną. Užtai dainos nešakmėję tuo žavėjančiu galingu tobu, ir neda-rė tokio įspūdžio, kokį galėjo pa-daryti didelis choras. Chore da-lyvavo 66 žmonės, daugiausia Jur-barko, Veliūnos ir Čėdiškos, o skelbė, kad busia 160 žmonių. Dar sykį pasakysiu: publika labai buvo nepakakinta. Pasibaigus va-karui, girdėjau vieng žmogų ru-siškai kalbant: "Pasiliko dik gai-lėties, kad aplankiau tą vakarą".

Ir są pats galiu pritarti tam po-nui, nors save skaitau nemažą pa-trijotą: juk ir patrijotizma išnau-doti nėra gera ir išimtinga. Vie-na šeima, pėmusi tris bilietus po rublį ir neradusi vietos, apsi-suko ir išėjo. Tokius nerimtus vakarus įrengėjas, dirbančius vis-ką sauvaliskai, turime labai peikti, idant nekompromituoti visuome-nės darbo, kaip galima vadinti mu-sų vakarus sodžioje. Ir draugi-joms nepridera pavesti tokiems ponams rengti vakarus. Šį vaka-rą įrengė p. S. "Vargonininkų draugijos" vardu.

("V-tis").

IS SERPAICŲ.

Kauno gub., Telšų pav. Pareina iš Varnių namo girtas

Kukanaura. Su lazda rankose už-sipuoia pačios mušti. Pati, turė-dama rankose peilį, duria tris kar-tus vyrui krūtinėn. Girtuoklis tuojau numiršta. Ant rytojaus at-vaziavo policija. Moteriškos poli-cijos rankosna pati atsidavė.

Varniškis.

("Saltinis").

IS PANEVĖŽĖLIO.

Kauno gub. ir pavieto.

Ir mūsų padangėje šviesos spin-dulys pradeda skleisties.

Lenkystė žymiai prasiplatinus. Bet, gerbiama klebonui pasirūpi-nus, nemaža žmonių įsirašė į šv. Kazimiero draugiją. Lietuvių laik-raščiai pareina šie: "Vienybė", "Vargonininkas", "Viltis" ir "Sal-tinis".

Tiklai čia bėda su laikraščiais arba laikais. Pačios stotis už tri-jų mylių. Taigi keliauk tu, geras, pavasarį, kaip vanduo pasikelia!

Yra dar keli upeliai, kurie, van-deniu pasidauginus, apsenia vi-lens. Tada ir arkliais pervaziuoti negalima. Taigi kartais pasivėlini ir gauti ką nors.

Girdėjau, kad norima įtaisyti Juosviniuose pačta. Kad tas įvyk-tų, tai būtų perpus arčiau laikra-ščių paimti ir patogiau išsirašyti.

Tarnas.

("Saltinis").

PARODA PANEVĖŽYJE.

Panevėžio "Daržininkavimo dr-ja", rugsėjo 8, 9 ir 10 d., ren-gia parodą ant "Ukio draugijos" parodos plectaus. Paroda susidės iš šių skyrių: I. Gėlių (kvietų) veisimas: dekoracijos (papoši-mai), kambario ir oranžerijų ge-lės. II. Vaisiai ir uogos. III. Daržovių veisimas: šalčių ir li-tezčių daržovės. IV. Uogų ir vai-sių vynai, likerai, kiaušinių ir obu-lių girė ir tt. V. Sodininkavimo įrankiai, baldai, prietaisai ir tt. VI. Mokslo skyrius: moksliškū rinkiniai, literatūra, daržų ir pa-rkų planai ir tt.

Norintieji dalyvauti parodoje, teprisiškai prašymuose šio pavyz-džio, atsakydami į klausimus:

1. Ekspozento (išstatytojo) var-das, tėvo vardas ir pravardė, arba pavadinimas firmos.
2. Ekspozento adresas.
3. Ekspozant (išstatomojo da-lyvio) įvardijimas.
4. Ar reikalaujama vieta po pa-stogę, ore arba vitrinose (sky-rinim, palapinėse)?
5. Kiek maž-daug reikia vietos? Ekspozento parašas.

Skaitlinės ir adresas turi buti įrašomas kuo-aikšiausia.

Daržininkavimo draugijos ko-miteto adresas:

Panevėžys, Bajorų gatvė, dakta-ro Antašausko namai.

Meldžiamieji, su prisijuntimais nesivėlinkite!

Komiteto vardu:
Aleksandras Purickis.

("Zemdirbys").

IS SUVALKŲ.

Vinco Mickaus ir kitų (apie 20 žmonių) byla, kuri buvo paskirta rugpjūčio 21 d., advokatams rei-kalaujant, atidėta. Teismas nuta-rė išaukti dar 22 liudininkų, ku-rių reikalavo advokatai. Gynė: A. Bulota, Sokolovas, Romanas, Vis-nickis, Makovskis iš Varšovos ir Beoms.

("Lietuvos Žinios").

IS VEIVERIŲ.

Suvalkų gub.

Šmet Veiverių Seminarijos pir-majame kurse buvo 23 vietos. Priimta 21, taigi dar pasilieka dvi vietos. Kas umai paduotų pra-šymą, galėtų dar įstoti.

Tarpe įstojamųjų yra du stacia-tikiu, vienas evangelikas, vienas lenkas, kiti septyniolika lietuvių. Daugeliu, gal, keista pasirodys, kodėl dvi vietos lieksi pasiliklo. Gal rodytės, kad nebuvo kandidatų. Tuo tarpu kį kandidatų buvo net 64, bet per kvotimus taip daug bu-vo reikalaujama, kad vos trečioji da-lis išlaikė. O labai gaila, nes mo-kytojų mums reikia, ir labai reikia.

Ten buvę

("V-tis").

IS KALVARIJOS.

Suvalkų gub.

Pirm dviejų sanvaikių laikras-čiuose buvo pranešta, buk visi šviesiečiai jau palinuositi iš kalė-jimo. Si žinia klaidinga, nes lig-zimelis dukteris suvazė. Vė-žiol dar sėdėjo kalėjime: Juozas Rimša, Petras Vitkauskas, Jeroni-mas Svedas, Juozas Akelaitis, An-drius Verbyla, o gal ir dar koks užmirštas vargšas. Visus juos pa-liuosuoja iš kalėjimo šiomis die-nomis ir ištremia iš Lenkijos, kol ten bus sustiprintoji apsauga. Liusi pabus turbūt tik po kokias 7 dienas, o paskui turės krausty-ties iš Lenkijos rįbų.

Klu.

("Lietuvos Žinios").

IS SEINŲ.

Suvalkų gub.

Suvalkų ukio draugija rengia čia rugsėjo 6, 7 ir 8 d. parodą, ku-rion bus priimama: arkliai, galvi-jai, kiaulės, avys, paukščiai, namų darbo daiktai, padargai, sėklos, vaisiai ir daržovės, mašinos ir ki-ti smulkiojo ukio įrankiai. Drau-gė bus rodoma parodoje: pieno įrankiai (separatoriai, muštuvai, sviesto plautuvai ir kiti daiktai) ir kaip jais daro sviestą; aviliai ir įrankiai, vartojami prie bičių. Sei-nų laukuose bus bandoma mašinos ir gėmės dirbimo įrankiai. Be to, per parodą kiekvienos ukio šakos žinovai skaitys pamokymus lietu-viškai ir lenkiškai.

Už visgeriausias į parodą pri-statytus daiktus bus išduodamos dovanos pinigais, medaliais, pagi-rimo laiskais arba žemės dirbimo įrankiais, sėklomis ir kitais tiems panašiais daiktais.

Kas nori gauti vietas nakvynėi ir savo rodumiems daiktams, turi kreipties, ne vėliau kaip rug-sėjo 1 d., į Seinų Vartotojų Drau-giją "Gaspadorius".

("Zemdirbys").

IS ALVITO.

Vilkaviškio pav.

Liepos 26 d. viršininkui liepus, Makuokio traktierius buvo užda-rytas. Bet ir tai nieko negelbėjo. Kaip man pačiam teko persitiki-rinti, visuose užkampuose slapta pardavinėjo degtinę limonado vie-toje. Keletas peštukų, sako, pa-jamamdytų K. sumušė 3 vyrus: A. R. ir B.; A. po sanvaitės mirė, o B. sveikata dielėdame pavojuje. Gėda alvitičiams! Nevą tai nu-lyko įreikalamama vieta po pa-stogę, ore arba vitrinose (sky-rinim, palapinėse)?

5. Kiek maž-daug reikia vietos?

Ekspozento parašas.

Skaitlinės ir adresas turi buti įrašomas kuo-aikšiausia.

Daržininkavimo draugijos ko-miteto adresas:

Panevėžys, Bajorų gatvė, dakta-ro Antašausko namai.

Meldžiamieji, su prisijuntimais nesivėlinkite!

Komiteto vardu:
Aleksandras Purickis.

("Zemdirbys").

IS ALEKSOTO VALSC.

Marijanpolės pav.

Juozas Krusinskas rubų siuvė-jas ėjo į Ameriką. Išėjo iš namų rugpjūčio 20 d. ir tą pačią nakį tapo papiautas. Vėlonis turėjęs su savimi apie 50 rub., kuriuos žmogžudys iš jo atėmė. Rado vė-lionį Borgskio šile, einant iš Kau-no į Marijanpolę plentu. Sako, buk J. Krusinskį papiovęs vadas, kuris jį vedė į Ameriką. Kadan-gi jie važiuo Slapikio arkliais, tai policija suėmė pastarąjį ir pasodi-no kalėjiman, o sukrūvintas veži-mo vietas išpiovusi, nusiuntė tar-dytojui.

A. S.

("L. U.").

IS ŽALVEDARIŲ.

Naumiesčio pav.

Pavakarop rugpjūčio 13 d. pas-mokeleivį Joną Vilkaitį buvo kra-za. Neradę jo paties namie, išver-tė visą namą augstyn kojomis. Ra-lė keletą legalių knygų ir dar neatplestą laiką iš Amerikos, sustatė protokolą ir išpyskėjo sau. Manoma, kad tai buvo įskusta, ne-bandarai žinojo net ir tai, kokioje lovoje J. V. gulė. Tikėjosi rasią branningą. Gaila tik tokio sun-kaus darbo ir kelionės, nes net ir vėžėjas stebėjosi: "kad girdi, lė-kėme tai lėkėme visu keliu, kaip paduke".

Silpnutis-Syryulis.

("L. U.").

IS LIEPOJAUS.

Pereitą sanvaite vieną dieną va-žinėjosi už miesto Amerikos kon-sulis p. Smitas su visa šeima: su žmona ir dviem dukterim — sa-

vais arkliais. Vazdias laikė pats konsulis. Kasin-ko arkliai pasi-baidė ir ėmė daužyti. Iš vezimėlio pirmiausiai iškrito jis pats, paskui jo žmona, nedaug užsigavę, gi ne-laimingas dukteris suvazė. Vė-žiolais apsisovė: vienos dukters nulažė abi koji.... O kitą su vezimėliu vilko ilgą galą ir už-daužė negyvai. Nelaimingi tėvai iš širdies skausmo eina iš galvos.

Latvijoje dar vis nesiliauja gau-dymai ir suimnėjimai dalyvau-tyje 1905 metų revoliucijoje gy-ventojų. Taip, neseniai suimta du jauni ukininkai Ezerų valsčiu-je. Iš Barcių apielinkės suimta keturi ir tt.

("R. Garsas").

APIE ŽEMES TVARKYMĄ.

Lietuva eina dabar ir gano spar-čiai iš sodžių į viensėdijas, nes daugumai išrodo, kad viensėdijo-mis gyvenant bus geriau gyventi, bus galima daugiau naudoti iš žė-mės išimti. Suvalkų gubernijos lietuvių pavietuose tasai viensėdijų procesas, gali sakyti, jau bai-giasi. Kitose Lietuvos gubernijo-se tasai darbas ištikrųjų tik pra-dėjas. Suvalkų gubernijoje so-džiai pėrėjo į kolonijas arba vien-sėdijas pamazų, per kelias dešim-tis metų, ir dabar dar randasi ypač pietiniuose (Seinų, Suvalkų, Kal-varijos) pavietuose sodžių į vien-sėdžius neišsiskyrusių. Čionai valstiečiai dalinosi į viensėdijas pa-tis, savo įiegomis, be vyriausybės pagalbos. Valstiečiai patys po

giau gyvulių išlaikyti ir su darbais geriau išsiti. Mažesniams vienišiesiems pragaistings, kadangi tuomet jiems daugiausia prisieis žemę pasiduoti ir bežemius virsti. Taip pat vienišiesiems bus blogiau gyventi ukininkams apsidėdinti, nuvarginti, nors jie ir daugiau žemės turėtų; sodžiuje toki ukininkai noru-nenori atsilikti, bet kas kita bus, kaip jie patys ant savo galbalo be kaimynų priežiūros ims šeiminkauti, tad ne vienam jų prisieis nusigylventi. — Tokios prieštarpai spiria valstiečius tiek-tiek susilaikyti su skirstymu į vienišes, nekaltant jau apie katus, kurie atsiranda iš to. Ezerėnų pavietis yra sodžius, kur ukininkai jau susitarę eiti į vienišes atsimetę nuo to ir nutarę nuo 1908 metų permaitinti visu sodžiumi traukų už į šešėlius, su dobiu ir kitų pašarinių žolų sėjimu.

Ukio mainymas visoje šalyje umu laiku labai svarbus dalykas, reikėtų tai atsargiai ir labai apskaitant daryti. Jau tas vienas, kad išsikėlimas į vienišes gali padidinti bežemių skaičių ir emigraciją (ėjimą į svetimas šalis) parodo, kaip svarbus visai šaliai tai dalykas. Atmintime, kad pas mus beveik nėra pramonės (fabrikų), kur pasidėtų bežemių darbas. Kas kita būtų, kad kartu su skirstymu į vienišes eity ir dvarų bežemiams „daliniams“. Bet vyriausybė kol tamsi reikala lietuviams labai tندیai pėda, o mes patys neturime tokių įstaigų, kurios tuomi užsimtų. Bet, reikia atminti, kad ant greitųjų besikirstant į vienišes pasidarys tiek nesupratimų, jogei užteks paskui teisūmos darbo keliamas advokaty eiloms. Nors vienišes, abelrai, yra geras dabar dalykas, bet skirstantį sodžiu į vienišes reikia visgi labai ir labai apskaityti, kad ko blogo neiseitų.

(L. U.).

KULTūros kova ir prievara.

Kaip žinoma, neseniai buvo suvažiavę Vilniūn staciatių šventikai su daugybe tikrųjų rusų pastarti, kaip kovoti su lenkyste ir katalikyste Lietuvoje ir Baltarusijoje. Suvažiavimas nusprendė griežtesnį įvairių, anot jo, „apsigyrimo“ priemonių, taip antai, steigti visokių draugijų valstiečiams prištilyti, imti savo globon apsvietimo įstaigas ir taip toliau. Bet nepasitikdami tuo vienu keliu apgalėti savo priešininkų, šventikai su tikraisiais rusais pripažino reikalingu daiktų prašyti vyriausybės, kad ji lenkams neleistų lenkinti baltarusių per šlepties mokyklą. Pirmą pirtardamas šio siūlytą nuleidimas, vyriausybės laikraštis „Vil. Viestnik“ džiaugiasi, kad dabar ir rusų visuomenė pradanti užjausti „Šiaurvakarių krašto“ apsiminimui. Ligšiol, girdi, tik gubernatoriai, pristavai ir urėdininkai tesirūpindavę šio pakraščio rusais, dabar gi esą girdėti užuojautos balsai ir iš Rusijos gilumos.

Lenkų dienraštis „Kur. Lit.“ šventikų suvažiavimo nutarimuose ir „Vil. Viestniko“ atsiliepinimuose mato lenkams naujo pavojaus ženklą. Nūgi tikrieji rusai nutarę erzinti rusų visuomenę prieš Lietuvos ir Baltarusijos lenkus ir trukdyti čia jų prakilnų kultūros darbą, o vyriausybė dar labiau, negu ligšiol, padėsianti tiems rusams imti nagan lenkus. Tai matyti esą iš „Vil. Viestniko“ pranešimų. Anot „Kur. Lit.“, vyriausybė, kaip valstybės atstovs, neprivalo kištis į atskirų tautų ir tikrųjų ginčus. Tegu, sako, vyriausybė pasitraukia iš ramios kultūros kovos tarp lenkų-katalikų ir tarp rusų-staciatių; lenkai pirmutiniai pritarę tam žingsniui ir mielu noru sutiksia priešininkų kultūros dirvoje, jeigu jis nebusias vyriausybės remiamas, tarant, jeigu tuo priešininkai busianti viena rusų visuomenė.

Tačiau „Vil. Viestnik“ ir keitinti neketina išsivadėti vyriausybės pagalbos rusų kovoje su lenkais dėl kultūros. Kaip? — sako. Nejaugi viešpatuojančios tautos vyriausybė šaltai žiūrės, kaip lenkai kovoja su rusų kultūra Rusijos užkariautoje šalyje? Priešingai, vyriausybės priedermė esanti padėti rusų veikėjams apgauti lenkų kultūrą Lietuvoje ir Baltarusijoje. Antra vertus, ar tie patys lenkai ne per prievartą viešpatavo savo kultūrą rusų provincijose, kada ten viešpatavę? Taigi, jeigu lenkai pripažinti prakilniais sa-

vo praeities darbus, tai, nuosekliai ir bešališkai samprotuodami, jie turėtų pripažinti ir rusams, šio meto viešpatijoms Lietuvoje ir Baltarusijoje teisę taip elgtis, kaip čia elgėsi savo laiku lenkų praeiviai, savitą valstybę turėdami.

Štai dviejų misijonierių susiginimas dėl „kultūros“! — Vieni (lenkai) didžiūojasi savo praeitimi ir jos vardu reikalauja teisės nutautinti lietuvių ir baltarusius. Antri, tikrieji rusai, giriasi esą viešpatuojančioji tauta ir dėlto turį didesnę teisę savo kultūrą, kad ir prievarta, diegti užkariautoje žemėje. Vieni ir antri suprantą kultūros darbą tikrai kaip praplatinimą savo tautinės kalbos ir tikybės Lietuvoje ir Baltarusijoje. Tegu su „Vil. Viestniko“ ir jo šalininkų nuomonėmis negalima sutikti, butent negalima sutikti su tuo jo nuomone, jogei vyriausybė turinti slėgti kitų tautų kultūros darbą, idant liusiai galėtų rusai darbuotis. Tačiau reikia pripažinti, jog nuoseklumą: rusai esanti viešpatuojančioji tauta, todėl ir turinti teisę kitas tautas spausti. Rusų veikėjų tas principas kultūros kovoje su kitomis tautomis turįs buti, anot kraštutinių rusų, visiškas; kito principo jie sau ir nepripažįsta.

Ne taip elgiai musiskiai lenkai. Kovoje su rusais, su jų „kultūra“, jie nepripažįsta prievartos, reikalauja, kad vyriausybė nesikištų į dviejų kultūros kovą. Kokio gi principo laikosi tie patys lenkai tautinės kultūros kovoje su lietuvišiais Vilniaus vyskupijoje? Kaip svietiškoji valdžia yra rusų, taip čia dvasiškoji valdžia yra lenkų rankose. Ar ta dvasiškoji valdžia, kaip bažnyčios atstovs, nesikiša į lietuvių kultūros kovą su lenkais? Ką reiškia lietuvių kunių siuntinėjimai iš lietuvių krašto Baltarusijon? O lietuvių kunių tirdymai, bandymai! Lenkų kunių leidžiama liusiai patinti lenkų „kultūrą“ tarp baltarusių. Lietuvių kunigų dvasiškoji vyriausybė už norą darbuotis tarp lietuvių baido klostiorium ir kitokiomis bausmėmis. Lenkamis pakustoms panorėjus lietuvių kalbą išvairyti iš bažnyčios, dvasiškoji vyriausybė tuojau skubina išsiųsti tirdytojus, bene atras jie galimū daiktų jų norams patenkinti. Jeigu lietuvių išsigeidžia savo krašto, kaip bažnyčios atstovs, nesikiša į lietuvių kultūros kovą su lenkais? Ką reiškia lietuvių kunių siuntinėjimai iš lietuvių krašto Baltarusijon? O lietuvių kunių tirdymai, bandymai! Lenkų kunių leidžiama liusiai patinti lenkų „kultūrą“ tarp baltarusių. Lietuvių kunigų dvasiškoji vyriausybė už norą darbuotis tarp lietuvių baido klostiorium ir kitokiomis bausmėmis. Lenkamis pakustoms panorėjus lietuvių kalbą išvairyti iš bažnyčios, dvasiškoji vyriausybė tuojau skubina išsiųsti tirdytojus, bene atras jie galimū daiktų jų norams patenkinti. Jeigu lietuvių išsigeidžia savo krašto, kaip bažnyčios atstovs, nesikiša į lietuvių kultūros kovą su lenkais?

Taip, broliai lenkai, ir mes jį mielu noru sutiktume ramioje kultūros kovoje, jeigu iš jos pasitrauktų dvasiškoji vyriausybė. Ir mes pirmutiniai pritarume tam žingsniui. Jeigu jau vieniemis ir antriems lemta buti priešininkais, tad tegu bent dvasiškoji vyriausybė bus tarp mūsų abiejų, o ne vieną arba antrą pusę!

(V-tis).

LIETUVIŲ ITEKMĖ „MADOJE“.

„La donna e mobile“ — sako vienas italų daina, ir tiesą sako. Kaip pati moteriškė dažnai yra, it toji nendrė, į visas puses svyruojanti — „mobile“, taip ir jos „madai“ yra amžinai įvairuojančios! Neprašina, kaip žinoma, sezono, kad nepersimainytų moterų drabužių mada, kuri per ilgus laikus tiek kartų yra persimainiusi, kad šiandien moteriškųjų drabužių istorikų jau jau pilnus toms apie tuos drabužius prirašę... Vienam sezonui baigiantis, jau Paryžiaus, Londono, Vienos madų meisteriai — madinginkai bei madingės — užsiėmę yra įvairiausių moteriškų rūbų permaitinimu, atnaujinimu, naujų daiktų formų įvedimu, patobulinimu ir tt, be galo ir be krašto!

Kad pajaurimus moterų rubus griebtasi jau ne kartą ir praėjusio laiko madų, pradedant nuo klasiškosios senovės, paskui viduramžių, baigiant Napoleono I-o laikais, įvedant vėl vartojimus tulas anų laikų drabužių formas. Pastarųjų rūbų su japonais karui pasibaigus, pradėta Europoje ir Amerikoje pamėgdžioti ir Japonijos moterų rubus. Bet ir to visų madų meistriams neužtenka. Pastaraisiais metais įvedė dar ir tokius prie moterų drabužių prie-

dus, kurių seniau visiška nepažintą. Iš tokių priedų, kiek žinoma, nūnai ant pirmos vietos reikiėtų paminėti vadinamąsias „stolas“, kurios dažniausia yra siuvamos iš įvairių gyvulių ir žvėrių kailių ir ant pečių nesiojamos. Joms pavyzdžiū patarnavo kunigų stulos; vartojimas jos įvesta pirmą kartą. Pracitų metų moterų skrybėlės fasoną imtą iš — garnelidžių, šių metų — iš kailių ir rėčių...

Pirmą kokių, rodos, keturių ar penkių metų jėgo madon dar vienas apbrėdals, tikrai sakant, papuošalas, kuris įam po įtekme lietuvių „dubulės“ atsirado. Kaip daugumai skaitytųjų žinoma, dar pirmą kokių 15—20 metų Lietuvoje beveik visos moteris, ypač išteklėjusios, šventadienišias bažnyčion eidamos, nešiodavo dubules, kurios budavo tam tikrai audžiamos, kokių penkių metų ilgumo, su įvairiais pagražinimais galuose. Šitas dubules moteris nešiodavo apsisuspusios ant pečių, o abudu jų galui, iš užpakalo augščiau, su kulių prysakyn antmestų, žemyn šalyse kabodavo. Kiek man žinoma, iš iniciatyvos Dr. Sauerweino, Tiltės fotografas Minzloffas su kitais lietuvių paveikslais, rodos, pirmas nutraukė iš vienos senos lietuvių paveikslą, su dubule senovišku būdu apsisuspusios. Bus kokie septyni ar aštuoni metai, kaip Minzloffo minėtios lietuvių fotografijos buvo atmuštos Leipzige išleidžiamojai „Illustrirte Zeitung“, vėliau ir kituose iliustruojamose Europos laikraščiuose; iš šių paveikslų Europos moteris susipažino su lietuvių dubule ir jos nešiojimo būdu. Dubulės tuloms Vokietijos moterims, rodos, labai patiko ir, neilgai trukus, pradėtos jos nešiojimą keletas artymesnių, pasistato ant kietio staliukų, parsineša butelį degtinės ir kazyruoja, sutemus įsigerę vyrai dainuoja, gajina ir tt. linksmėnais, o šeštadienio vakarais ir sekmadieniais galutinai pašelsta: netik vyrai, bet ir moteris, nusigėrusios, šokinėja, dainuoja; vartoją būriausias kalbas. Buva gana ir peštynių, per ką papuola į kalėjimus.

Pavienį lietuvių padėjimas sunkesnis negu vedusių; jie išnaudojami netik darbavai, bet ir šeimyniniui vedes lietuvių laiko stuba iš 2—3 kambarių, už juos moka į mėnesį 9 mark. Gauna ir daržą. Užlaiko 3—5 pavienius vyrus, kurie moka už guolį į juos kava ant mėn. 11 markių, turi visą gulėti vienos kambarių. Lovose esti tik mažuma šiaudų ir kokių ten susimirdę užkoldalas. Nežiūrint, kad taip gyvena ir elgiai vis-gi yra karštais katalikais, stengiasi kiekvienas, išpaigiriojęs, išpildyti kuo geriausia tikėjimiskais pareigas. Courlo lietuvių neskaito jokių laikraščių, tik mačiau pas vieną krautuvininką vokiečių lietuviškų knygų: maldaknygių, gyvenimą Panelės šv. apie Sirdį Pono Jėzaus, keletą kitų švento turinio ir Liepkuo eilėmis parašytų knygų. Sodzių Courlo, lietuvių vadina Kurelis. Netoli yra Essai, plačiai žinomi Lietuvoje, ten lietuvių yra į 50 vedusių ir 230 pavienių. Dirba anglių kasyklose ir geležies dirbtuvėse. Gyvena kaip ir kitų miestelių lietuvių, tik Essuose vokiečių policija būriaus elgiai su lietuvišiais negu kitur. Į Essus vienai ypatai pareina visi katalikiški laikraščiai, kuriuos ir kitiems duoda skaityti. Coelne lietuvių pavienių yra į 10. Sioji apygardoj lietuvių gyvena da ir kitoose sodžiuose, miesteliuose, bet apie juos sunku sužinoti. Naujai atkeliavusiems į Vestfaliją, sunku gauti darbas; čia apskritai sunku darbininkų padėjimas. Z. Ilgūnas.

Netoli yra Essai, plačiai žinomi Lietuvoje, ten lietuvių yra į 50 vedusių ir 230 pavienių. Dirba anglių kasyklose ir geležies dirbtuvėse. Gyvena kaip ir kitų miestelių lietuvių, tik Essuose vokiečių policija būriaus elgiai su lietuvišiais negu kitur. Į Essus vienai ypatai pareina visi katalikiški laikraščiai, kuriuos ir kitiems duoda skaityti. Coelne lietuvių pavienių yra į 10. Sioji apygardoj lietuvių gyvena da ir kitoose sodžiuose, miesteliuose, bet apie juos sunku sužinoti. Naujai atkeliavusiems į Vestfaliją, sunku gauti darbas; čia apskritai sunku darbininkų padėjimas. Z. Ilgūnas.

LIETUVIŲ GYVENIMAS VOKIETIJOJE.

(Mūsų korespondento). Dortmundėje (Vestfalijos apygardoj), lietuvių gyvenama apie 7 vedę ir 15 pavienių; bemaž visų dirba anglių kasyklose. Uždarbas nevienodas: nuo 3 markių 50 pf. iki 6 markių už 8 valandų dienos darbą.

Gyvenimas jų bėdas, nes nepakanka uždirbtų pinigų jų nedarant, nenormaliskam gyvenimui, t. y. vispirmu girtuokliavimui. Minta kuo pigiausia, prasčiausia, kad tik daugiaus atliktų degtinę... Kad kambarių butų švarumas ir vaikai kad žmogiskai būtų apdyti, tas negalvoj: kambariuose gulima po daug žmonių, susikimšę kvėpuoja netikėtu oru, ypač kad vyrai per daug prisigėrę sa-

vė miegamųjų kambarių atlieka išmetimą per virš paimto alkoholio iš tam tikrą indą. Tą tektu matyti pas vieną vedusį, kurs užlaiko 4 pavienius vyrus.

Nors policijos neleidžiama taip gyventi, bet kad retai kontroliuojama, tai įstatai nieko negelbsti. Lietuviai čia persekiojami ir neaplenkiama vokiečių ypač todėl, kad užėjūnai yeda prastą gyvenimą; bet kad Dortmundėje yra 20000 gyventojų, tai ant mažo skaičiaus lietuvių atkreipiama mažai atydos.

Lietuviai, bijodami, kad jų nepažintų, nepaskaitytų ateiviais gėdinti kalbėti lietuviškai, kiti taip ištautėję, kad į savo lietuvišką kalbą įtraukia didesnę dalį vokiškų žodžių. Žinau vieną vedusį lietuvių, kurs su savo vaikais negali atsakančiai susikalbėti: mat jo moteris lietuvių kalba vokiškai, todėl ne mato reikalo mokinti vaikus pirmiausia lietuvių kalbos, o pats žmogelis taip negabus, kad jau 18 metais kaip gyvena Vokietijoje, ir nemoka vokiečių kalbos.

Dortmunde gyvena normaliskai vienas lietuvis, kuriam pareina Skotijos lietuviškas laikraštis „Rankpelnis“, šiaip niekas laikraštų neskaito.

Netoliman sodžių Courlo lietuvių gyvenama 300—400. Jie dirba anglių kasyklose, visi gyvena arti vienas kito, gyvena panašiai kaip Lietuvos dvaro darbininkai. Tasai lietuvių apgyventas sodžius yra gražioji vietoj, aplinkui yra miškai, tyras oras, šeimyninė lietuvių turi savo darželius. Bet žmonės gyvena apgalvintai: žmonės tiep tamsūs, kad jau tamsėnį negali būti. Jų papročiai tokie: parėjus iš darbo, susirenka keletas artymesnių, pasistato ant kietio staliukų, parsineša butelį degtinės ir kazyruoja, sutemus įsigerę vyrai dainuoja, gajina ir tt. linksmėnais, o šeštadienio vakarais ir sekmadieniais galutinai pašelsta: netik vyrai, bet ir moteris, nusigėrusios, šokinėja, dainuoja; vartoją būriausias kalbas. Buva gana ir peštynių, per ką papuola į kalėjimus.

Pavienį lietuvių padėjimas sunkesnis negu vedusių; jie išnaudojami netik darbavai, bet ir šeimyniniui vedes lietuvių laiko stuba iš 2—3 kambarių, už juos moka į mėnesį 9 mark. Gauna ir daržą. Užlaiko 3—5 pavienius vyrus, kurie moka už guolį į juos kava ant mėn. 11 markių, turi visą gulėti vienos kambarių. Lovose esti tik mažuma šiaudų ir kokių ten susimirdę užkoldalas. Nežiūrint, kad taip gyvena ir elgiai vis-gi yra karštais katalikais, stengiasi kiekvienas, išpaigiriojęs, išpildyti kuo geriausia tikėjimiskais pareigas. Courlo lietuvių neskaito jokių laikraščių, tik mačiau pas vieną krautuvininką vokiečių lietuviškų knygų: maldaknygių, gyvenimą Panelės šv. apie Sirdį Pono Jėzaus, keletą kitų švento turinio ir Liepkuo eilėmis parašytų knygų.

Sodzių Courlo, lietuvių vadina Kurelis. Netoli yra Essai, plačiai žinomi Lietuvoje, ten lietuvių yra į 50 vedusių ir 230 pavienių. Dirba anglių kasyklose ir geležies dirbtuvėse. Gyvena kaip ir kitų miestelių lietuvių, tik Essuose vokiečių policija būriaus elgiai su lietuvišiais negu kitur. Į Essus vienai ypatai pareina visi katalikiški laikraščiai, kuriuos ir kitiems duoda skaityti. Coelne lietuvių pavienių yra į 10. Sioji apygardoj lietuvių gyvena da ir kitoose sodžiuose, miesteliuose, bet apie juos sunku sužinoti. Naujai atkeliavusiems į Vestfaliją, sunku gauti darbas; čia apskritai sunku darbininkų padėjimas. Z. Ilgūnas.

IS AMERIKOS.

PEARLY SUGRIZO.

Old Town, Me. 23 d. rugsejo su savo laivu Roosevelt, atkako čia garsus šiaurų tirinėtojas Peary, sakantis, kad tik jis prisigriebė prie šiaurinio žemgalio. Pirmą jį New York'atko kitas tirinėtojas, Dr. Cook. Gal kaip su sugrįžimu žemgalio, taip ir su prisigriebimu prie žemgalio Dr. Cook išliko pralenkę Peary. Tą klausymą tirinėsi specialistai. Sugrįžusį Peary pasveikino kanoniu šiais ir varpų skambinimais.

ORLAIVYS ŽMONIŲ VAŽIJIMUI.

New York. Laikė apvaikšiojimo šimtmėtinio sukaktuvio Hudson-Fulton'o čia bus parengtas orlaivys važiojimui žmonių. Orlaivys galės paimti 15 žmonių.

NEGERIAUSIO BUDO TIRINĖTOJAS.

New York. Laikraščiai praneša, jog pavydintis savo konkurentui šiaurų tirinėtojas Peary atsisakė net priimti Dr. Cooko raštus instrumentus ir daiktus ant savo laivo. O vienok jis net su prievarta paėmė Cooko sudėtus jo valgio produktus ir jų savininko prie jų prileisti nenorėjo. Neįstaba todėl, jeigu Cook randa vis daugiau prietarų, o Peary patinka dikti prietarų. Tarp europinių tirinėtojų nieko panašaus ne buvo.

PASKENDO LAIVAS.

Jacksonville, Fla. Užbėgo į uolų garlaivis Zeelburg ir taip drūčiai tapo pagdytas, kad nėra vil-

DAILININKŲ KOLONIJA. Seattle, Wash. Netoli Lake Washington, Western Academy of Beaux Arts pirkio 50 akrų žemės ir ant jos parengs dailininkų koloniją. Pinigus duoda milijonierius Capt. E. W. Johnston.

GIRIŲ REZERVACIJOS.

Kadangi kapitalistai pradėjo baidinti Amerikoj girias naikinti ir daug jų išnaikino, tai kongresas paskyrė girių rezervacijas, kurių kapitalistai naikinti negali, nes girios tos yra rando prižiurima tautos savastis. Girių rezervacijos, drauge su giriomis Alaskos ir Porto Rico, užima plotą 195 milijonų akrų. Tiek girių, išėmus Alaskos lijos ir Kanados niekur kitur nėra. Bet nereikia užmiršti, kad kas metai Amerika sunaudoja 3½ karto daugiau medžių, negu jų gali priaugti. Tame tai ir yra didžiausias girių pavojus.

JAUNA SAUZUDĖ.

Viragua, Wis. Čia bandė su chloroformu nusizudyti 14 metų mergaitę, Nellie Brown, kadangi motina jai ne leido apsirėdyti per daug permatomais naujais drabužiais. Ji nuo tėvo paėmė 100. neva popierios pirkti, bet nusipirklo chloroformo. Rado ją jau be žado, nuo chloroformo užmigusią. Daktarai ją vienok atgaivino. Ji buvo apsirėdžiusi, kada žmė chloroformą, tais drabužiais, kurių motina ne leido nešioti.

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ STATISTIKA.

Apie 65 tūkstančiai darbininkų surašytojų bus reikalaujama daryti tralyktos dešimtinės statistikos nuo balandžio 15 d., 1910 m. Tame skaičiuje 45 tūkstančiai surašinėtojų bus panaudoti lauko, derėjimo ir agrikultūros statistikai. Štai dešimtinė statistika bus reikalaujama į 11000 surašytojų daugiau, negu perėjai, 1900 metų.

PEARY-NORI PASITRAUKTI IŠ LAIVYNO.

Pagarbėjęs šiaurų tirinėtojas, prisigriebęs prie šiaurinio žemgalio, kaip pats užtikrina, Peary, kaip rašo laikraščiai, rengiasi pasitraukti su visu iš Jungtinių Valstijų laivyno ir gyvenimą daryti iš raštų ir pranešimų apie savo išstirus ir keliones šiauriniuose kraštuose.

PAVOJINGA ELEKTRIKA.

Pittman Grove, Pa. Netoli nuo čia, ant elektriško geležinkelio vėžių likosi užmūsti du laukų darbininkai. Manoma, kad vienas iš jų, eidamas užrūnė ant elektrizuotos šėnies ir likosi užmūstas, kitas gi, besistengdamas gelbėti, gavo teipgi elektrikos smugį ir jos teipgi tapo užmūstas.

MERGINA SESIŲ VYRŲ MOKYTOJAS.

Kansas City, Mo. Neseniai čia gyvenantis Frederick Chapman apsidėdė, kaip manė, su jauna mergina. Bet vyras jos kraičio skrynioje rado šėsis apsimedimo aktus. Ji jam ir pripažino, kad ji turi šėsis gyvus vyrus, nuo penkių jį pabėgo. Pats šeštasis vyras ją apskundė ir ji tapo suareštuota.

REIKALAUJA APSUNKINIMO ATEIVYSTES.

Pagarbėjęs Amerikoj angliakaus organizacijos vadovas John Mitchell reikalauja apsunkinimo ateivystės. Jis reikalauja, kad kiekvienas ateivys, atkakęs Amerikon, mokėtų uoste 10 dol. ir kad, apart kelionės tikieto iki vietai, turėtų dar 25 dol. kiseniui.

ORLAIVYS ŽMONIŲ VAŽIJIMUI.

New York. Laikė apvaikšiojimo šimtmėtinio sukaktuvio Hudson-Fulton'o čia bus parengtas orlaivys važiojimui žmonių. Orlaivys galės paimti 15 žmonių.

NEGERIAUSIO BUDO TIRINĖTOJAS.

New York. Laikraščiai praneša, jog pavydintis savo konkurentui šiaurų tirinėtojas Peary atsisakė net priimti Dr. Cooko raštus instrumentus ir daiktus ant savo laivo. O vienok jis net su prievarta paėmė Cooko sudėtus jo valgio produktus ir jų savininko prie jų prileisti nenorėjo. Neįstaba todėl, jeigu Cook randa vis daugiau prietarų, o Peary patinka dikti prietarų. Tarp europinių tirinėtojų nieko panašaus ne buvo.

PASKENDO LAIVAS.

Jacksonville, Fla. Užbėgo į uolų garlaivis Zeelburg ir taip drūčiai tapo pagdytas, kad nėra vil-

ties garlaivį išgelbėti. Vilnys dides, todėl prie skėstančio laivo negali prisigriebti nė vankantieji garlaiviai. Įgula skėstančio laivo susideda iš 28 jūrininkų, tie žmonės dar ne apledo laivo.

NUSIBANKRUTINŲ DU BANKAI.

Pittsburg, Pa. Čia nusibankrutino du bankai: Žemės Trust Co. bankas ir Mercantile Trust Co. bankas. Mat padėję bankose pinigų, visu pulku atėję, pareikalavo jų sugrąžinimo, o bankas umu laiku pinigų išmokėti negalėjo.

PRANASAUJA SVIETO PABAIGĄ.

West Dusbury, Min. Čia yra tikėjimiskia sekta „Apaštų bažnyčia“. Jos pranasas išpranasavo svieto pabaigą sekančią pėtnyčią; jeigu gi tas šimet neisipildytų, tai tikrai išsipildys sekančių metų. Turbut pranašai ir jo pasekėjams atseis apsigilinti.

UŽMUSTI NEPAISISEKĖ, TAI PATS NUSIZUDĖ.

La Crosse, Wis. Gyvenantis čia 27 metų vaikinys William Schaefer, kaip galima iš pravardės manyti, vokiecis, savininkas duonos kepyklos bandė savo tėvą nušauti. Bet kad tas nepasisekė, tai sau įvarė kulka į galvą ir atliko ant vietos.

EXPLOZIJĄ.

Seattle, Wash. Važiujant automobiliu Willergate, užvažiavus ant medinio tilto, explodavo gazolinos rezervoaras, išardė automobilį ir uždegė jo griuvėsius. Tris jaunos moteris sudegė, o keturios ypotos likosi sunkiai sužeistos.

MERGINOS KUNAS.

Portsmouth, Ohio. Ohio upė rado kuną 22 metų merginos, darbininkės čėvėrykų dirbtuvė Katrės Patten. Nežinia tikrai, ar ji kokių niekų likosi nužudyta, ar pati, per neatsargumą, įpuolė į upę ir prigėrė.

VĖTROS.

New Orleans, La. Golfo pakrantėse siautė 21 d. rugsejo vėtrės, kurios vien mieste New Orleans pridirbo nuostolių ant 60000 dol. Laikė tą vėtrų prazuvo ir tulas žmonių skaitlius; prazuvo sių skaito su viršum 100.

NELAIMES ANT GELŽKELIŲ.

Patec, New Hampshire. Netoli nuo čia susisūsiu du geležinkelio traukiniai. Prie to keturios ypotos tapo užmūstos.

Seattle, Wash. Pilnas žmonių gatvinis karas, išsokęs iš vėžių, užbėgo ant vieny namų ir susidaužė. Prie to 50 ypātų tapo sunkiai sužeisti.

GAISRAI.

Cadillac, Mich. 23 d. rugsejo miestelyje Wexford siautė gaisras, kuris išnaikino visą miestelio vidurį; išliko tik viena krautuvė ir hotelis, kitas visas vidurmiesčio triobas išnaikino ugnis.

Pittsburg, Pa. Priemiesty Millvale 26 rugsejo siautė gaisras. Ugnyje prazuvo trejetas vaikų.

IS DARBO LAUKO.

Perėjta sanvate Jungtiniuose Valstijose buvo 171 nusibankrutinimas, arba ant 27 maziau negu užperėjta.

Chicago, Ill. Chicagoj streikuoją daugelis budavonių darbininkų. Darbininkai stengiasi prikalbėti pristoti prie streiko darbininkus dirbančius prie visų naujai statomų triobų. Tokiu būdu streikuose dalyvautų 25000 darbininkų ir darbai prie visų naujai statomų triobų pasiliautų.

Butte, Mont. Darbai čia vidutiniškai, bet dabar matyt dikta be darbo žmonių, nes pasibaigus darbam, daug darbininkų nuo farmų čia suvažiavo.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Dr. GRAICUNO PRELEKCIJA. Dr. Graicuno prelekcija apie girtuokliavimą, jo pasekmes ir kudių užlaikymą, buvo 19 d. rugsejo, bažnytinėje svetainėje Town of Lake. Prelekciją atidarė kun. A. Staniukynas, pažiškindamas prelekcijos tikslą.

Pirmoji prelekcijos tema buvo maž daug skaitanti: Ko tu čia Amerikon atvažiavai? Ką žadėjai veikti? Ką sakei tėveliams, broliams, seserims, pačiai ar numylėtinei? Beabejonės, prizadėjai juos šelpti. Bet čia atvykęs, koki kelią išsirinkai ir kur nubraidai? Pasizirėk į save, savo vaikus ir savo pračią ir ateitį. Kaip ilgai dar galėsi dirbti?

Didžiausia mūsų yda, didžiausias nusidėjimas prieš dorą, Dievą, bažnyčią ir prieš visą visuomenę, tai svaiginančių gėrimų gėrimas.

Ar kada užklausetė, iš kur kyla terp mūsų visokios nelaimės? Iš kur kyla nesutikimai, peštynės, paleistuvystės, svetimotėriavimai? Iš kur kyla baisios ligos, beprotystės ir kitos nelaimės? Viskas kyla nuo gėrimo svaiginančių gėrimų.

Buvo aiškinamas kudių prigimimas, paeinantis nuo motinos

mėšlyną ir ten guli. Pamato šunį begrauziant kaulą, jis jį atima ir pats graužia. Nueina į girią ir užmūša žmogų ir jį apiplėšia. Ant galo pats nusizdo, ir pasilieka gulėti kaip suo. Jo moteris, negalėdama pranykti, sunyksta ir be laiko numiršta.

Visi tie pavyzdžiai buvo padomi paveikslais su prelegento aiškinimu.

Po pertraukai, kun. Skripka kalbėjo patvirtindamas, ką Dr. Graičunas nurodė. Potam buvo Dr. Graičuno paveiksluota prelekcija apie kudielių užlaikymą.

Prelekciją užbaigė kun. Skripka prakalba.

Prelekcijos klausyti susirinko tiek daug žmonių, jog nesutelpo į salę. Buvo pristoję žmonių pilnas karidorių apie langus ir visur, kur tik galėjo tilpti. Teip buvo prisikimę, jog atvažiavus Dr. Evanso pagalbininkui, jis niekaip negalėjo dasigauti į svetainę, turėjo grįžti atgal.

Apie naudą tokios prelekcijos kiekvienas gali suprasti. Tik su panašiomis prelekcijomis galima tikrai atvesti žmones į tikrą kelią.

Prelekcija visiems labai patiko. Lietuviški kunigai entuziastiškai Br. Graičunui dėkojo. Jie nori tokias prelekcijas parengti vienuose Amerikos miestuose, Dr. Graičunų užmokėti važinėjimo išlaidas ir duoti jo pragyvenimui atsakantį užmokesnį. Tas labai būtų pagirtinu iš mūsų kunigų pusės.

Prelekcijoje buvo paduota statistika atsitikimų dėl girtuokliavimo Worcesteris, Mass., kuomet karčiamos buvo nedidelios atdaros ir kuomet uždarytos.

Worcester, Mass. turi 100,000 gyventojų. 1908 m. buvo nedidelios atdaros karčiamos, o 1909 m. buvo uždarytos. 1908 m. pasigėrusių areštuota 3924, 1909 m. 1843, — 2081 mažiau negu kada karčiamos buvo atdarytos.

1908 m. kriminališkų mustynių buvo 382, 1909 m. 263, taigi 99 mažiau. 1908 m. vagysčių atsitiko 343, 1909 m. 255 — 88 mažiau. 1908 m. apleidimų pačių ir vaikų buvo 112, 1909 m. 87, taigi 25 mažiau. 1908 m. susisėmimų buvo 210, 1909 m. — 109, taigi 91 mažiau. 1908 m. nuo girtuoklės apsigėrusių ir paduotų į ligonbūčius buvo 274, 1909 m. 144, — 130 mažiau. 1908 m. nuo girtuoklės mirusių buvo 30, 1909 m. 6, — 24 mažiau.

Taigi čia pasirodė visai sumazintos progos girtuokliauti.

V.

IS ELIZABETH, N. J.

Lietuviško Ukės klubo buvo surengtos prakalbos. Kalbėtojai buvo: Dr. J. Šliupas, P. Mikolajnis ir da vienas jaunas vaikinai, kurio vardo nežinau. Dr. Šliupas įžango kalbėjo apie žemę ir kitus svietus, nuo jos šūstiverimo iki šiai dienai. Priminė, kad mūsų kaimai per 500 metų nieko neimkino. Ragino lietuvius pastoti šios šalies piliečiais, nes kada visi busime piliečiais, pareikalausime nuo valdžios, kad ji pagerintų mūsų buvį. Liepė laikytis savo tautos, įstaiyti savas krautus, susidėti po 100 ar daugiau, uždėti savas bankas, žodžiu laikant, liepė tapti lietuviais kaip piliečiais. Gaila tik, kad jis nesakė jog mums reikia bankų, krautų prigulinių ne pavieniams ypatoms, bet kooperatyviški.

P. Mikolajnis mažai ka paaiškino. Beje, Dr. Šliupas nupieikė socializma, sakė buk lietuviams nėra reikalo būti socialistais, nes apsviestos tautos da nieko negavo iš socializmo.

M. Šia—s.

IS BAYONNE, N. J.

14 d. rugsėjo, 36 kuopa L. S. S. A. parengė balių. Rengėjai rado nemažai priešių. Didžiausiu priešu pasirodė kun. M. Šedvydis. Nedėlios vakare, po dievmaldystai smiekinio socialistus už balius engimą (turbūt jie nesusitikojo palaiminimo? Red.) ir persergėjo parapijonus, uždraudamas eiti į socialistų balių. Žadėjo atsiųsti eturis vyrus, kurie ypač merginų ir moterų užrašys vardus, o nekelioj iš anbonos žadėjo tuos išsauti vardais.

Negana to: nedėlio po pieų kun. M. Šedvydis telefonu persergėjo svietinės savininką p. L. Peikovskį (lenką), kad bus anarchiškai susirinkimas ir balius.

Bet p. L. Peikovskis Šedvydio auginimui nepaisė, nes Bayonno anarchizmo nėra.

Žmonės mažai paisė, susirinko susėtinus būrelis. Buvo daug žmonių iš Jersey City, N. J. Peino

liko apie \$15. Buvo lakiojanti krasa ir dvi dovanos merginoms: laikrodėlis ir albumas. Laikrodėlis gavo Morta Šarkevičienė iš Jersey City, kuri gavo 236 krasos kortelės. Albumą gavo A. Pareigutė už 215 krasos kortelės.

Merginų čia bus į 60, išskyrus keletą, kitos neskaityto laikraščių ne knygų.

36 kuopa L. S. S. A. ketina kun. M. Šedvydį patraukti į teismą už šmeižimą bažnyčioje.

Juozuks.

IS CAMDEN, N. Y.

Lietuvių yra čia 45 šeimynos, o pavienių bus trigubai daugiau.

Lietuviškos parapijos čia nėra, nėra nei lietuviškos kokios nors draugijos. Pardavinė yra tik viena Antano Bindoko.

Yra čia kelios dirbtuvės; didžiausios yra laivų dirbtuvės, kuriose dirba apie 5000 darbininkų. Darbai čia čia šiuom kartu ne blogiausiai.

A. B.

IS WILSON, PA.

Lietuvių čia yra dešimtis šeimynų, o pavienių bus apie 40; merginų nėra nė vienos; jei kokias iš Lietuvos atvažiuoja čia pas gimines, tai greitai išeina tarnauti į kitą miestą.

Yra čia dvi dirbtuvės — blėtos ir paipų. Darbai jose eina vidutiniškai. Iš kitur pribuvęs gali darbą gauti. Už dienos darbą darbininkas gauna \$1.95 ir daugiau. Yra čia ir lietuviška draugovė, bet mažai kas į ją rašosi. Mat čianykščiai lietuviai nenkai apsisivietė, tai neįstengia suprasti draugijų naudos. Bažnyčios čia nėra.

Svarbiąsiau lietuvų liuosame nuo darbo laike užsiėmimu yra — alutis ir kazyros. Skaitančių laikraščių čia labai mažai: vieni nieko neskaityto nes skaityt ne moka; kiti nieko ne skaito, nes laiko neturi, reikia kazyroms lošti ir alutį mauti, kas, nors daug daugiau lešuoja negu išsirašymas laikraščių ir naudos nė jokios neatgaben, bet labiausiai čianykščiams lietuviams patinka.

A. M.

IS MERIDEN, CONN.

40-metinis lietuvų emigracijos apvalkščiojimas atsbuvo 14 rugsėjo.

Surengimo sumanymą padavė L. S. S. 16 kuopa savo susirinkime ir padavė tą sumanymą draugijoms: R. L. K. Gedimino ir Sv. Kazimiero, kurios ir surengė prakalbas. Kalbėjo kun. J. Žilinskas, kuris savo gražia kalba kiek vienam davė progą pažinti gerą ir blogą, parodė ką turime veikti ir ko vengti. Po jo kalbai buvo renkamos aukos išleidimui Vadovėlių. Aukų surinkta \$13.50.

Kun. Žebrys savo kalboje manė duoti karčių pipirų savo priešams, bet vos apie 20 minučių kalbėjęs, ištare daugelį nenaudingų išsitarimų. Iš publikos kilo toki jaur mandagus atsakymai ir jis turėjo savo kalbą pertraukti. Iš publikos buvo paduotos klausimas: "Kas kovoja už laisvę ir kas panaikino vergiją?" Kun. Žebrys nurodė, kad laikas tą viską padarė. Suprantama, kad laikas prie to privėdė.

Antru kartu kalbėjo kun. J. Žilinskas, kuris visus kilnius nesuapirpatimus užbaigė ir nesutinkančius sutaukė.

Dabar da ne trūksta tarpe lietuvių neapikantų, bet nesikenciantiemis reikėtų atminti kun. Žilinsko žodžius: kad mums visiems mokslo ir apsvietos trūksta. Su mokslo pažysime gerą ir blogą, taisyklę ne bus vietos nesusipratimams ir neapikantais.

Kun. Žilinskas paliko blankų rinkimui statistikos lietuvių. Vakaro pirminink. K. Liutkus.

IS CLEVELAND, O.

Per pasidarbavimą kunigo Hala-burdo, 29 d. rugpjūčio čia susitvėrė "Blaivininkų Draugija".

6 d. rugsėjo buvo parengtos prakalbos. Žmonių susirinko nemažai skaitlius. Susirinkimą atidarė klebonas trumpa prakalba, atkreipdamas atidą ant įkurto "Blaivininkų Draugijos". Urbaisits savo kalboje aiškino, jog visi vargai ir nelaimės ateina per girtybę; kvietė rasyties prie "Blaivininkų Draugijos". A. Bukauskas pasiremdamas ant fakty, aiškino baises pasakmes vartojimo alkoholiu, jog kiekvienas apsvaiginantis gėrimas yra tai nuodai. Laikę jo kalbos atėjo keli girti, kuriems, suprantama, nepatiko peikimas jų numylo skystinėlio; tie pradėjo triukšmą kelti. Jam pabaigus, atėjo ant platformos Lapinskas ir trumpoj kalboje gėdino girtuoklius.

K. Saimonas aiškino, jog alkoholis vodingesnis moterims. Ant galo kalbėjo vietinis vargonininkas Kimutis. Jis kalbėjo visus mesti girtuokliavimus ir pasyties prie "Blaivininkų Draugijos"; liuosą laikė ne karčiamose praleisti, bet sunaudoti skaitymui gerų laikraščių ir knygų; mokyti muzikos, dainavimo. Tik tada pasikels mus tauta doriškai ir kultūriškai.

Pasibaigus kalboms, kolekto tuota tarp susirinkusių. Surinko 4 dol. 48c. (kokiam tikslui buvo kolekta? Ar nauda? "Blaivininkų Draugijos"? Red.). Paskui buvo priradomi nauji nariai Turime jau 27 narius. Mokestis tik 15c. mėnesį, be jokiu įstojimo mokesčių. Visi narių sumokėti pinigai bus apversti knygynui, kurį neužligo rengiamė įkurti. 12 d. rugsėjo per sumą visi blaivininkai sudėjo prisiegt trims metams.

Baltasis Erelis.

BAISI ŽMOGŽUDYSTĖ.

Anghiški laikraščiai plačiai rašo apie nužudymą Bronislovo Kulvinskio, Waterbury, Conn., rugsėjo 17 d., 1909 m., po pietų, kurį nužudė Juozas Pečiulis ir Sopija Kritchmanutė, pagarsėjusi savo koncertais toluse lietuvų apgyventose vietose. Kulvinskis yra 33 metų. Jisai buvo bartenderis vienoj Union City karčionoj, buvo ant boardo namuose Juozo Kritchmano, tėvo merginos, kurią mylėjo.

Petnyčiojo po pietu Kritchmanutė, nusiviliojo Bronislova Kulvinskį į nuoslią vietą, kur jis tapo nusautas ir paliktas. Po dvidešimties keturių valandų Juozas Pečiulis ir mergina sugrįžo atgal pas mirštantį persitiktinti, ar jau numirė. Rado jį apsiliejusį krauju, bet gyvą. Tū dar du šviusi suvarė į jį ir perpiovė gerkle.

Tą viską papasakojo mirštantis Kulvinskis, kada subatoj jį su rado ir nuvežė į Waterbury ligonbuitį. Kritchmanutė, nuvesta prie mirštančio lovos, uždengė savo gražias, mėlynas akis ranka ir sušuko: "My God" ir puolė teip, kad policinai turėjo ją prikalviti. Išvedus Kritchmanutę į kitą rūmą, prie mirštančio atvedė Juozą Pečiulį.

Kritchmanutė yra devyniolikos metų, pripažinta viena iš gražiausių merginų. Užsima mokiniu muzikos.

Juozas Pečiulis yra bartenderis Mazikos karčionoj, žinomas teipgi po vardu John Mitchell. Jis ir Kulvinskis mylėjo tą pačią merginą. Kulvinskis mirė po 9 val. sušutos vakare. Žmogžudystė kaip manė papildyta iš užvydėjimo. Jo skrynytę, kurioj laikė pinigų rado atidarytą. Todėl, gal dėl jo pinigų ta žmogžudystė papildyta.

Kratant, pas Sofija Kritchmanutę rado daug meilės laiškų, lenkiški rašyti Dr. A. K. Rutkauskiš So. Chicagos, tūli laisakai pagarsinti angliškose laikraščiuose, viename pagarsintame laiske, Dr. Rutkauskas prizadėjęs gelbėti merginą; bet laikraščių reporteriams jis ne nori nieko sakyti apie savo prietikius su mergina.

Platesnės žinias galima rasti kasdieninėse angliškose laikraščiuose, pereitos sanvaitės, pamedelio ir utaminko.

RASTININKŲ FONDO VALDYBOS RINKIMAI.

Jau metai netoli kaip susitvėrė Rastininkų Fondas, bet iki šiol dar nėra sutvarkytas ir todėl jo gyvybė nėra visuomenei matoma, nes neturint jokių taisyklių, Fondas neturi daugiau kaip kelis desėtus doliarų, kurie guli T. M. D. izde.

Jau keli pakėle savo balsus ir išreiškė nuomonę, kad Fondo gyvybės įvykdimui, reikalinga kuovėrečiausia išrinkti valdybą, kuri rūpintų jo reikalais, nes be valdybos, sutvarkymas nėra galimu. Galiaus p. B. P. "Tėvynės" 36 No., šaukdamas prie sutvarkymo Fondo, patarė kuovėrečiausia rinkti valdybą ir rinkimo reikalų vedimui perstatė tris ypates komitetas.

Kadangi iki šiol kitokių patarimų nesimato laikraščiuose ir, rodosi, kitokių patarimų šiuom taradmu nė bū negali, todėl mes, žemiaus pasirašę, kaip perstatyti komisija, šiūm savo straipsniu apskelbiame Rastininkų Fondo valdybos rinkimus. Rinkimams sukirame laiką iki 31 dienos spalio šiu metų. Taigi, iki tam laikui valdybos rinkimai turi būti užbaigti.

Todėl, kas prijačia Rastininkų

Fondui ir juomi interesuojasi, tegul pasiskubina atiduoti savo balsus pažymėdame laike. Valdybą turi būti renkama: pirmininkas, padėjėjas, sekretorius, izdininkas ir trys nariai į literatiškąjį komitetą. Todėl, kas balsuos, turi pažymėti, kokią vietą ką skiria. Kiekvienas gali perstatyti 6 ypates į valdybą, taigi tiek ypatus, kiek į valdybą yra reikalinga. Jeigu kokią draugiją, ar kuopa, dalyvautų balsavimuose, turi pažymėti balsus kiekvieno balsavusio, už ką ir į kokią vietą balsuojantis savo kandidata skiria. Balsus mieldžiame siust: V. S. Jokubynas, 318 Broadway, So. Boston, Mass. Pasibaigus balsavimo laikui, mes suskaitysim balsus ir apskelbsime balsavimo pasekmes laikraščiuose. Į kiekvieną vietą bus išrinkta ta ypata, kuri gaus daugiausiai balsų. Ant pirmininko padėjėjo nereikia balsuoti, juomi bus išrinktas tas, kūr po pirmininku gaus daugiausiai balsų.

Taigi šiūm kviečiame visus, kurie Rastininkų Fondo interesuasi, pasiskubinti atiduoti savo balsus, kad greičiaus reikalą užbaigtume.

V. S. Jokubynas,

P. Sinkėvyčius,

M. Mikolajčienė.

MASSACHUSETTO RAJONO S. L. A. KUOPŲ SUSIVAZIAVIMO PROTOKOLAS.

Massachusettso rajono S. L. A. kuopų susivaziavimas atsbuvo 22 d. rugpjūčio So. Bostone. Susivaziavimam pribuvo 38 delegatai, reprezentuojanti sekančias kuopas: 156, 41, 203, 165, 173, 57, 211 ir 104. Pirmininku susivaziavimam išrinkta A. Babilius, sekretorių — J. Nevickas. Sutaismyni kuopų įnesimų išrinkta: A. Viznis ir S. Bakanauskas. Į susivaziavimą prisijusti laikai su patarimais 177 kuopos iš Beckmeyer, Ill. ir nuo Homestead, Pa. kuopos.

Iš kuopų įnesimų susivaziavimam užgyrė sekančius:

1) Mass. rajono S. L. A. kuopų susivaziavimas, apsvaistęs naują charterį, ant kurio pasiremiant, XXIV seimas panaikino visutinąjį balsavimą, nutarė (30 balsų prieš) 4) pareikalauti nuo S. L. A. advokato Lopato ir "Tėvynės" redaktoriaus darodmy, kurį ir koks skirsnis bei aktas S. L. A. valstyje įstatimame draudžia tokiai organizacijai, kaip Susivaziavimas Lietuvių Amerikoje vartoti visuotiną balsavimą? Tas turi būti viešai apskelbta organe. Laikas skiriamas iki 22 d. rugsėjo. Jei tas nebus nurodyta, panaikinti visuotinio balsavimo be kuopų žinios skaitom nelegaliuku, o centro valdyba turi išsitiuoti knu-

pus blankas, kad jos pačios nubašuoaty, ar visuotiną balsavimą atmeti, ar palikti jį ir ant toliaus. Balsavimuose turi būti apskelbta organe.

2) Paklaust centro valdybos ir Susivienijimo advokato Lopatos, ar S. L. A. charteris pritaikytas prie visų Susivienytų Valstyju Amerikos ir, jeigu nepritaukys, lai centro valdyba pasiskubina tą kuovėrečiausia atlikti.

3) Reikalaut, kad ant S. L. A. charterio būtų pažymėtas Susivienijimo kapitalas. O jeigu tam yra kokios nors kliutys, tai centro valdyba turi apie tai pranešt per organa.

4) Nutarta reikalaut, kad ant S. L. A. charterio vietoj žodžių "pašelpa ligoje" būtų įdėta žodžiai "pašelpa nelaimėje".

Susivaž. pirm. — A. Babilius, Sekr. — J. Nevickas.

Šiuom kartu protokolą talpina-me, bet akreipiame atidą, kad protokolai nutarimui tai viduriniai organizacijos reikalai. Su reikalavimais išpildymo nutarimo reikla kreipties ten, kur nutarta, bet ne į pašalinis laikraščius, nes tie juk negali apsiimti vesti vidurinius organizacijos reikalus. Jeigu laikraščiai turėtų talpinti draugijų susirinkimų protokolus, tai juovėre nieko daugiau patilpti negalėtų. Ar ne puikiai tasyk išrodytu mūsų laikraščiai? Nuo advokato paaiskinimo pareikalavau jau Liter. Komitetas.

Red.

KODEL?

Tankiai išgirsti nuo mūsų socialistų žodžius niekinančius tautiečiai.

Nekartą teko sūeti su mūsų socialistais ir kalbėti apie visokius reikalus. Kol šneki apie socializma, tai viskas čia gerai, bet pradėd kalbėti apie tautiškis reikalus, veidai mūsų socialistų susiraukia ir išgirsti žodį paniekianį organizaciją, kuri sulgy savo tikslus, stovi labai arti "Vad. Leid. Fondo" — yra tai "Tėvynės Myletojų Draugija", kurios tikslas leisti naudingas Lietuvai knygas ir skleisti tuomi šviesą tėvynėje, kuri jau yra išleidusi ir išplatinsis kruvą raštų.

"Tėvynės Myletojų Draugija", turėdama tam tikrą tamprą organizaciją knygų leidimui ir platiniui, galėtų lengvai priglausti prie savęs "Vadovėlių Leidimo Fondo" autonomiškoms išlygomis. Tokiu būdu Mokslo Draugija būtų užvaduta nuo mechanisko darbo, kurį praktiški ir energiški amerikiečiai geriau ir greičiau atliktų.

Taigi, mano nuomone, "Konkursų Premijų Fondo" prider pavesti "Mokslo Draugijai" Vilniuje, o "Vadovėlių Leidimo Fondo" — "Tėvynės Myletojų Draugijai". Žingeidu išgirsti nuomonę pačio "Fondo" įsteigėjo kun. Jono Žilinsko, "Tėvynės Myletojų Draugijos" ir plačios visuomenės.

Juozas Gabrys.

ATRASTI PARYŽIUJE TRIS SVARBUS J. NIEZABITOVSKIO LIETUVISKI MANUSKRIPTAI.

Sią vasarą atradau, viename Paryžiaus knygyne tris didelės svarbos lietuviškus manuskripts (rankraščius) iš pradžios XIX amžiaus.

1. Eilavimas lietuviškai-žemaitiškais... Siame rankraštyje yra 17 poemų su dedikacija Adoniui Mickevičiui eilėmis rašyta.

Autorius prakalboj aiškina, kad lietuvių kalba, lygiai kaip ir kitos, tinka augtų minčių išreiškimui gražioj eilių formoj. Poemos turi didelę istorišką ir literatišką vertę.

2. Išgydymas Prieguliejiu Teisibinos diel giminių sueto.

3. Žuodė Žnuogoms.

Veliau pranešiu daugiau apie šį didį svarbų istorijai mūsų literatūros ir kultūros radinį.

Juozas Gabrys.

Paryziuje, 9 IX. 09.

PRANESIMAS.

Kaip žinome šmet sunkana 20 metų pirmo lietuvių kalboje teatro, lošto 31 gruodžio 1889 m. Plymouth, Pa. Lošta buvo farsas "Be sumenės, arba kaip tai ant svieto eina", tuoliaiknio "Vienybės Lietuvninkų" redaktoriaus. Kadangi šis veikalėlis iki šiol ne tapo atspaudintas, tai pranešu, kad pas mane, norintieji lošti pamėjimui sukautyti, gali gaut tą veikalę atspaudintą ant rasmos mašinukės (typewriter). Lošime dalyvauja 13 ypatus. Kaina knygučės 25c. Imant visam lošimui (t. y. 13 egz.) — \$2.50.

Rašykite šno adresu: K. J. Valys, 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

V.

nora vienur, kitur apvaikščiojimai rengina.

Brooklynio draugijos irgi padarė pradžią visuotinam susirinkime aptardamos taji reikalą ir paduodamos nuo savęs statistikai programa, arba kokios turėtų būti rubrikos. Bet tai tik pradžia ir tai dar maža pradžia.

Iki šiol, kiek žinia, paduota du programai, vienas "Lietuvoje", o kitas "Vien. Liet.". Trečiasis kun. Žilinsko, jau vykdomas New Englande. Jis yra toks: viena pusė lapo — 1) pravardė šeimyninko, 2) iš kur paeina: iš Lietuvos ar iš kitur, 3) kiek šeimynų sumų iki 16 metų, 4) kiek dukterų iki 16 metų? antroj pusėj lapo yra skyrius vyrams ir merginoms: vyrams — 1) vardas, pravardė, 2) iš kokio pavieto paeina iš Lietuvos? merginoms irgi tas pats.

Taigi šis programai, sulyginant, yra gana siauras — vien tik svarbiausi dalykai. Norint paženklini ar moka skaityti, galima padėti kryžuką. Bet visgi dar liktų keli dalykai gana svarbūs, kaip tai: kelias kalbas moka, (tas nesvarbus, terptautiskoj statistikoje to nėra. Red.), ką dirba, kiek turi metų, ar turi propertę ar kokį "biznį" ir kiek jie vertės. Potam, kiek mieste yra draugijų, kiek jos turi sąnarių ir turto. Tas viskas būtų labai naudinga suzinoti.

Jeigu rengtame daryti lietuvių statistiką, tai reikia kaip nors vienis prie to prisirengti. Reikia prisirengti bent prie šių dalykų, neatbutinai reikalingų: paskirti laiką ir visur tame pat laike daryti surašymą ir vartoti visiems vienokias blankas palengvinimui darbo ir tikram statistikos naudingumui.

Jeigu vienoje vietoje bus daroma statistika pradžioje metų, kitose vietoje pabaigoje metų ir vis su kitokiomis blankoms, tada statistika negalės pavykti. Statistika turėtų būti išaugta visur pagarsinta viename laike, tarpe vieno arba dviejų mėnesių.

Be tam tikro kapitalo ir visuotinio komiteto arba visuotinos statistikos sutvarkytoji irgi vargu kas galėtų būti. Sutvarkytojai darbą dykai neatliks, nes jo būtų nemažai. Reikia pinigų, o iš kur juos gauti? Jei bent įsteigt tam fondo. Bet fondų esama jau per daug (jeigu galima drįsti teip isireikšti), todėl reikty kitokio būdo. Vienok tas be kapitalo neįvyks. Jeigu draugijos tuo užsimtų, visos suvienytoms spēkoms tą remty, tada statistika nesunkiai galima būtų padaryti.

Keturiasdešimting statistiką mes neatbutinai turime padaryti, kad suzinoti, kiek mūsų yra (maž daug bent), ir kiek ir kokias mes turime spēkas. To nežinodami, mes visokiuose darbuose neturime tikrai ant ko pasiremti, tai yra — neturime tikro pamato.

Bet jeigu jau ant tiek tarp mūsų prietikių ir susiršimas iširė, kad tokia pilna statistika negalima būtų padaryti, negalima būtų draugijoms susitari, tad reikty tuotarp pasikankinti bent teisingesnių žinių surinkimu apie lietuvių daugumą, o statistiką palikti, gal, 50-metinės imigracijos sukautėvems.

Be tam tikro kapitalo ir visuotinio komiteto arba visuotinos statistikos sutvarkytoji irgi vargu kas galėtų būti. Sutvarkytojai darbą dykai neatliks, nes jo būtų nemažai. Reikia pinigų, o iš kur juos gauti? Jei bent įsteigt tam fondo. Bet fondų esama jau per daug (jeigu galima drįsti teip isireikšti), todėl reikty kitokio būdo. Vienok tas be kapitalo neįvyks. Jeigu draugijos tuo užsimtų, visos suvienytoms spēkoms tą remty, tada statistika nesunkiai galima būtų padaryti.

Keturiasdešimting statistiką mes neatbutinai turime padaryti, kad suzinoti, kiek mūsų yra (maž daug bent), ir kiek ir kokias mes turime spēkas. To nežinodami, mes visokiuose darbuose neturime tikrai ant ko pasiremti, tai yra — neturime tikro pamato.

Bet jeigu jau ant tiek tarp mūsų prietikių ir susiršimas iširė, kad tokia pilna statistika negalima būtų padaryti, negalima būtų draugijoms susitari, tad reikty tuotarp pasikankinti bent teisingesnių žinių surinkimu apie lietuvių daugumą, o statistiką palikti, gal, 50-metinės imigracijos sukautėvems.

Be tam tikro kapitalo ir visuotinio komiteto arba visuotinos statistikos sutvarkytoji irgi vargu kas galėtų būti. Sutvarkytojai darbą dykai neatliks, nes jo būtų nemažai. Reikia pinigų, o iš kur juos gauti? Jei bent įsteigt tam fondo. Bet fondų esama jau per daug (jeigu galima drįsti teip isireikšti), todėl reikty kitokio būdo. Vienok tas be kapitalo neįvyks. Jeigu draugijos tuo užsimtų, visos suvienytoms spēkoms tą remty, tada statistika nesunkiai galima būtų padaryti.

Keturiasdešimting statistiką mes neatbutinai turime padaryti, kad suzinoti, kiek mūsų yra (maž daug bent), ir kiek ir kokias mes turime spēkas. To nežinodami, mes visokiuose darbuose neturime tikrai ant ko pasiremti, tai yra — neturime tikro pamato.

Bet jeigu jau ant tiek tarp mūsų prietikių ir susiršimas iširė, kad tokia pilna statistika negalima būtų padaryti, negalima būtų draugijoms susitari, tad reikty tuotarp pasikankinti bent teisingesnių žinių surinkimu apie lietuvių daugumą, o statistiką palikti, gal, 50-metinės imigracijos sukautėvems.

Be tam tikro kapitalo ir visuotinio komiteto arba visuotinos statistikos sutvarkytoji irgi vargu kas galėtų būti. Sutvarkytojai darbą dykai neatliks, nes jo būtų nemažai. Reikia pinigų, o iš kur juos gauti? Jei bent įsteigt tam fondo. Bet fondų esama jau per daug (jeigu galima drįsti teip isireikšti), todėl reikty kitokio būdo. Vienok tas be kapitalo neįvyks. Jeigu draugijos tuo užsimtų, visos suvienytoms spēkoms tą remty, tada statistika nesunkiai galima būtų padaryti.

Keturiasdešimting statistiką mes neatbutinai turime padaryti, kad suzinoti, kiek mūsų yra (maž daug bent), ir kiek ir kokias mes turime spēkas. To nežinodami, mes visokiuose darbuose neturime tikrai ant ko pasiremti, tai yra — neturime tikro pamato.

Bet jeigu jau ant tiek tarp mūsų prietikių ir susiršimas iširė, kad tokia pilna statistika negalima būtų padaryti, negalima būtų draugijoms susitari, tad reikty tuotarp pasikankinti bent teisingesnių žinių surinkimu apie lietuvių daugumą

A. laukus naikins nesusižinojimo amaras, — sako astrologai.

Kudirkos Raštai T. M. D. Išsiosia tik 35 šimtus dol. Anot pirminko pranešimo, apie Naujus Metus jie busia jau atspaudinti. Kadangi jų korektura patraukta net po tam tikru kontraktu punktu, tai reikia tikėtis, kad statėjų klaidų jie išvengs. Kaip pavyks su originalinėmis klaidomis to tomo (septintojo), kurio kontraktas nepalyti, nepasakys nė kitas busimas kontraktas. Eina gandas, kad jame originalines klaidas paliks — originalizmo dėlei.

Ant "Tėvynės" šūpštoko užgimė staurkus krikščionybės apolgetas. Kad išvalyti Christaus bažnyčią, įsiai nusimegė jau tinklą ir su šventu entyziązmu tyko, kaip greit "Laisvos Minties" bendrovė išleis iš užtvankio sroves "Laisvą Mintį" su Romos krokodiliais. Tuo tarpu įsiai labai džiaugiasi, išskaitęs tris punktus meditacijai: Kad nieks jam nesudrumstų ramumo, "Tėvynė" pagumio pirštu ir pasakė: *Sat... pasinabdoms! ... nesikolikiit!... Tegul tik greičiau atplaukia "Laisvos Minties" srovė!...*

15 milijoninė korporacija "Atlas Trading Association" bene jau patraukė į teismą "Lietuvos" leidėją ir redaktorių, nes "Lietuvoje" ir vėlei pareikalauta iš tos korporacijos prirodymų apie inkorporavimą. Aišku, kad šiuo kartu korporacijos advokatas patarė korporacijos valdybai ne vardu "Lietuvos" korespondentų reikalauti per teismą, bet tiesiog įsakyti teismui, kad "Lietuvos" leidėjas ir redaktorius nupirktų tiek tos korporacijos akcijų, kiek korporacijos sekretorius buvo pasiryžęs pasilyti "Lietuvos" korespondentams. Mat, korporacijos advokatas patėmijo, kad "Lietuvos" korespondentai pradėjo interviuotis "Atlas Trading Association" korporacija, taigi buvo pataręs korporacijos sekretoriui išgauti vardus (žinoma, drauge pravarde ir adresu) "Lietuvos" korespondentų ir pasilyti jiems akcijas, tvirtai tikėdamas juos pasielgsiant taip, kaip kad "Kovos", "Kelio" ir kitų laikraščių bendradarbiai pasielgė, t. y. gerokai išpirksiant akcijų. Kadangi iš "Liet." No. 39 matyti, jog korporacijos sekretoriui "Lietuvos" korespondentų vardų nepašūsta, tai to laikraščio leidėjų ir redaktorių reiks paties išpirkti nemaža "Atlas Trading Association" korporacijos akcijų.

Dėlei Waterburio Kruviniojo Dramato, anot pranešimo pono Fakto, į Policijos Cenzūros Butą užsukęs diktokas pundas nusišūka "Liet." korespondentui bene radę besimėlinimose kažką neįtikimo, o tai davę progą poniai Žiniai išplepti, kad raudonubė Gėda pradėjo kibinti kažin-koki pagodotą daktarą. Laukiamas, kas Jos Mylista Ponia Teisybė viską išaiškinsianti.

P. S. Viršiaus paduotas žinias priėmė pats Rudisio Spukas.

NAUJI RAŠTAI.

Byrutė. Laikraštis leidžiamas Lietuvių naidai išsina į šėses nedėles vieng kortų ir kaštuoja metams 80 ff. Atskiras numeris 10 ff. Su prisistatymu į namus 1.05 mk. Atskiras numeris 15 ff. Redytojas bei išleidejas: J. Vanagaitis, Tilsėje. Nr. 1. Gotiskomis raidėmis, Prūsų lietuvių tarmė.

Telpa čia: Žodis į skaitytuos Lietuvos nusidavimai (Istorija), pagal Maironį. Ko laukia Lietuvių skyrimo partija? Kaip galima sumažinti savo mokesčius? Iš Didžiosios Lietuvos. Sirdingas pavietimas. Kalbų žinovas ir prigimta kalba. Piktą valę. Paukštelis. Karalius tarp kalinių. Anta Motyna. Tiesos grūdėlei. Juokai

Sveikata No. 2. "Lietuvos Ūkininko" priedas. Dr. P. Avišonis, Džiava.

Mielasirdingi žverys. Su 5 paveikslais. T. Mitošauskas, So. Boston, Mass., 1909 m.

Vidumas. Gindymo stipinai. Tilsė. 1909 m. Vilhelmas Storost. 176 puslap.

Prancūzų ilgai ne buvo žmogūdzū žudymo, bet dabar mieste Valence nužudė 3 žmogūdzū. Nužudytieji užmušė 12 ypatų.

Tikėjimų Istorijos Rankvedis

Su paveikslais

Parašė, bendradarbiaujant kitiems mokslininkams,

P. D. Chantepie de la Saussaye,

Teologijos profesor. Amsterdamė,

Vertė J. Laukis

Pasniko tikslu yra sužadinti ar suturėti kuniskumą. Pas laukinius jis abelnai atsitinka pirmutiniam tikslui. Pasnikas priklauso prie tų apeigų, per kurias magikas ruošiasi prie svarbaus veiksmo, arba prie tų, kurias jaunikaits turėjo pereiti pasiekęs subrendimo amžį, kuomet ji priskaitydavo prie vyrų ir jis pasirinkdavo fetišą. Šių apeigų mieriui yra pagimdymas ekstazos ar apkvaitymo, pasnikavimas gi tų padaro, kaip yra gerai žinoma, jog susiturėjimas ar perdėjimas valgyne išsuaikia nervišką kryžį. Tokiu jau būdu vienuoliai sukelia savo fanatizmą iki augščiausiam laipsniui pasniku ir piekima, kaip galima matyti krikščioniškame ir mahometoniskame sviete. Su pasniku rīšasi teipgi kitos nuomonės. Sename Įstatyme jis tankiai yra gedėjimo ženklų, juo labiau gailiesies ženklų ir pas šv. Matėusą matome, jog pas žydus laike Naujojo Įstatymo jis buvo pildomas su dideliu pasididžiavimu. Pas indus, kaip ir pas buddistiskus vienuolius pasnikavimas buvo įrankiu užmušimui kuniskumo, pergalėjimui pabaigiskio rubežių ir laimėjimui viršžmogiskų pajėgų. Islame jo kaip ypatingų priežasčių nėra pasnikui, jis tik yra laiko- kas šviesoje tikėjimiskos priedermės ir kaip tvirtas prisakymas. Romos katalikų bažnyčia žiūri į pasniką nuo atžvalgos kuno marinimo ir dyasiško lavinimosi. Pasniko yra įvairios rūšys. Kartais tikėjimo pasekėjams griežtai daroma laikurie uždraudimai, k. a. musulmanams, kurie turi susilaikyti nuo vyno, buddistai nuo mėsos. Kartais pasnikas prisakomas tik tam tikromis dienomis ar prie tam tikrų progų: laikurie žmonės prie svarbių tikėjimiskų ceremonijų turi prisiruošti pasnikavimais ar susilaikymais nuo lytiško susinešimo, juo labiausiai kunigai. Kartais tulos tikėjimiskos draugijos priverstos yra vesti žiaurų asketišką gyvenimą, k. v. pytagoriečiai, essenai, ir daugelis vienuoliškų brolių. Yra teipgi kitas skirtumas, jog pasnikavimas tankiai užima stovią vietą organizuotame kulte ir todėl atsikartoja tiksliskai, k. v. didysis pasnikas mėnesyje Ramadhan pas musulmanus ir gavėnia Romos katalikų bažnyčioje, kuomet jis yra teipgi paliktas liuosai valiai ir yra pildomas dideliame nuludime, ar išpildymui prizadų. Pasnikas astovi asketišką tikėjimo pusę. Šitame paprotlyje matome nuomonę, kad nors gerėjimasis pats nėra nuodėmė, bet susilaikymas, pildomas žmonių, atveda juos arčiau prie dievų.

Tolygi nuomonė, jog žmogus pats viens, bent tulose atsitikimose, netinka dievų draugijon, pasirodo nemažias išpildytosios skaitinimo apeigose. Vienok neturime sumaišyti ritualiskos skaitybės, padaromos tokiomis ceremonijomis su doriška skaityste, ar valumu: ritualiskos skaitybės tikslu yra vien išlaikymas ar atmaujinimas sąlygų reikalingų pildymui tikėjimiskų veiksmų, arba pasilikimui tikėjimiskos draugijoje. Todėl kunigai, ypač tie, kurie imasi prie kulto apeigų ir artinasi prie dievų, yra surišti visokiais valybės padavadijimais, kurie įvairuoja pas įvairias tautas; jiems tankiai reikia dėvėti tik lininiai drabužiai, valgyt daržoviniai valgiai ir užlaikyti nekalbėbė, arba su dideliu rupeštingumu jiems reikia išpildyti tam tikri padavadijimai, kuriuos yra pildę Flamen Dialis Romoje; jie turi saugotis matyti ar čiupinėti ką nešvaraus ir pirmą pasiaukojimo jie turi atlikti tam tikrus apsinuagijimus ar kitas ceremonijas. Tolygus skaitumo įstatymai liečia teipgi tam tikras sektiškas ar vienuoliškas tikėjimiskas draugijas, kurios buvo paminėtos po pasniko antraštę, k. v. pytagoriečiai, essenai ir kiti, kurioms šitos taisyklės buvo visuotiniai gyvenimo įstatymais, nesirūšiančiais su jokia ypatinga ceremonija. Tą patį galima pasakyti apie tam tikrų valgių uždraudimus, kuriuos tuli tikėjimai deda kaip priedermę visiems savo pasekėjams. Pas daugelį tautų svarbią vietą užima skaitumas atėinant ant svieto ir apleidžiant jį. Nevien tikėjimiskai įstatymai pas kaikurias tautas, turinčias juos suvestais į kodeksus, bet ir tikėjimiskai papročiai daugelio laukinių vėsiųjų prisako idant kudiis pirmose diense pereitų daugelį skaitinimo veiksmų ir motina teipgi atsiduotų tolygiems skaitinims. Myris yra laikomas didele tersatės versme ir net pamatymas mirusio žmogaus padaro nevalumą ir reikalauja valymo. Valymo apeigomis, kurios kuone teip veikia, kaip magiškieji būdai, žmonės bandė padėti fizišką sieną tarp gyvų ir mirusių. Žmonės darė suterštais maži ir nenorimi suklydimai ir kaikurias ligos. Užmušimo suterštis tokio kaip Orestes, yra kitokia ir reikalauja valymų; dideliame nusidėjime skaitybės ir atiteisimo suopročiai ankštai susirisa.

Kuone pas visas tautas, nors tankiai neužrašyta, randame padavadijimus valyboms. Šitie įstatymai įdomiai išsidirbė pas senovės civilizuotas tautas, egiptiečius, indus, graikus ir romėnus, o pas persus ir žydus jie padaro net svarbiausią jų šventų rasytų dalį. Bet valybų tikslais buvo ne vien asmenys. Ugnis teipgi galėjo būti valoma ir atnaujinama, atnešant skaisčias malkas ir padalinant suterštą ugnį tarp kelių žydinių, kurie išėmus vieną, paskui buvo gesinami. Pirmą to reikalingas teipgi buvo valymas aukojimo indų. Namams ar keliui, didei atsiradimo ten negyvo kuno, tapus suterštais, reikėjo juos apvalyti. Romoje per Ambarvalijas lustratio pagi budavo laukų pasekmingumui, lustratio populio po cenzui ir lustratio urbis neramumo metais. Terp valymo pabuklų pirmiausia vietą užėmė vanduo, kuris buvo vartojamas mazgėjimui; maudymui ar šlakstymui. Beveik bereikalo butų minėti čion valančios krikšto apeiga. Jei vandens nėra, kaip tas kartais atsitinka arabams tirlaukyti, tai ji galima pakeisti smiltimis. Be vandens ugnis yra svarbum valymo pabuklų; daugelis daiktų turi pereiti per ugnį, ar būti apkrutytas. Pas indus ir persus, teipgi ir pas tolymas laukines veisles, šlapumas ir ypatingai karvės šlapumas yra vartojamas tam pačiam tikslui. Bet aukojimai teipgi buvo daromi dėlei valybų toki, kaip suovetaurilia per romiskias Ambarvalijas ir valančios pajiegos priskaitoma aukojimams gyvuliams. Prie šitų romiskųjų valybų priklauso teipgi procesija, kurioje aukojami gyvuliai buvo vedami aplinkui valomą daiktą. Prie šitų pabuklų buvo atkarvojamas susirūšiančios su jais valančios formulos. Valyba nevisuomet buvo iš vieno vieno veiksmo, kartais ji padarydavo eilę tolygių veiksmų, kaip tai prie didžiosios valymo ceremonijos, kuri yra aprašyta persų Vendidade ir kuri traukėsi devynias naktis.

Valyba tad užima svarbią vietą ritualė. Perėjus per šitą taisyklę ir iškelus dorišką vietovę ritualiskos pusės, valyba stojasi atpilda, kaip tas buvo ypatingai Romos imperijoje. Šitos dvi nuomonės liečia viena kitą, bet nėra vienodos.

Įvairūs prasmės šėseliai yra rīšami su nuomone apie pašventinimą, kurį randame kaikuriuose tikėjimuose. Pas tulas tautas aštrus ruožas yra pravedamas tarp to, kas yra pašventinama ir pavadama dievams ir to, kas yra palikta abelnai vartonei. Toki pašvesti žmonės ir daiktai pas polynėziečius vadinasi tabu, pas žydus, pas romėnus sacer. Veiksmai, kuriuomi jie yra apsaukiami ar padaromi tokiais, būtent, pašventinimas, yra atliekamas su įvairiomis ceremonijomis. Aliejumi patepimas, kuris pas žydus žymėjo tokį pašventinimą, ir perdavė šitą prasmę vėliaus krikščionybėi patepant karalius, yra gerai žinomas. Bet tikėjimiskas pašventinimas turi dar kitą prasmę, nes stojant į tikėjimiską draugiją, uždarytą nuo išlaukinio svieto, kur viešpatauja svetimi užginti papročiai, ar yra dalinama gili izoteriškoji išmintis, buvo įžanginis pašventinimas. Šitas buvo su graikų slaptomis tikėjimiskoms apeigoms, kurias tik suzinodintas tegalėjo matyti. Teisybė, rubežius tarp pašventinimo ir valybos nevisuomet aiškiai gali būti parodytas. Išmėginimai, kuriuos jauniejai, pasiekę vyriškumą, turėjo pereiti pas tulas laukines tautas, gali būti žiurimi nuo abiejų atžvalgų. Teipgi pašventinimai per graikų slapstas tikėjimiskas apeigas parodo didelį artumą valyboms. Bet valybose manoma greičiau apie praetį ir tą, kas turi būti numesta, kuomet pašventinimuose manoma apie ateitį ir tą ko norime įgyti.

19. ŠVENTOS VIETOS.

Kaikurių vietų šventumas yra tame, kad ten dievai gyvena, arba yra garbinami; bet šitos dvi nuomonės viena kitos neatmeta, kadangi daugumas šventumai yra ir dievų gyvenimais ir garbinimo vietomis. Dievai gyvena danguje, bet net ant žemės nėra vietos, kur jų nebūtų, bent sulgyt tulyt užuot nuomonių. Jei gyvena ypatingai neprieinamos žemės vietose, tirlaukuose, urvuose, uolų pakraiuose ir daugiausiai ant kalnų ir giriose. Supratimas apie dievų kalną yra randamas daugelyje mytologijų, vienok ir be to daugelis iautų žiūri į kalnus su tikėjimiska baimė. Rimta girios tyla teipgi labai sužadino Dievo buvimo jausmą. Didelė girios svarba kaip architektiškio motyvo šventumų statymui aiškiai galima matyti iš kaikurių stylių. Gojuose, ant kalnų, ar kur proga atsitiko, buvo garbinama dievytė ir šventos apeigos pildomos po plynu dangumi. Vieta tai buvo pašventinama jų vartonei tulomis ceremonijomis, bet tas nevisuomet buvo reikalingu. Kultas po atviru dangum, su pastatytu ant grynos žemės aukuru buvo visuotinu pas tulas senovės tautas, k. v. pas indus ir persus ir traukėsi net dievų šventumams tapus pastatytiems, k. v. pas graikus.

Kas davė pradžią statymui šventumų, susekti istorikai jau nebegalima. Tvirtinimas, jog čia teipgi prasidėjo nuo garbinimo mirusių ir jog šventumai būvę iš pirmo kapais, yra geras tik tam tikruose atsitikimuose, k. v. Chinuose, kur bočių ruimas likosi bočių šventumai; bet to negalima skaityti visuotina taisykle. Iki tulam laipsniui vartojamas šventumų paakina mus sulgy į pradžios. Šventumai pirmiausiai buvo simbolių ar dievų paveikslų dėklomis. Net laukiniai turi savo fetišines budas, į kurias surenka skaitlių fetišų, ar kur vienas svarbiausias fetišas yra laikomas. Kaip buvo padirbti dideli, brangūs ir artistiški dievų paveikslai, tai jiems buvo pastatytas namas, kuriame teipgi buvo laikoma daugelis indų ar aukonių. Šita prasmė yra šventynės išlaikyta net jau turint teipgi kitą prasmę. Tokiu būdu šventumais Jeruzolimoje išstikrų yra senoviosios šventos arkos sutarties butu, o Kaaba Mekkoje daugelio arabiskųjų genčių dievyčių prieš Mahometo išvalymą jos nuo jų. Todėl statymas šventumų paliduoja vertę priskaitomą kaikuriems daiktams, kaip dievo simbolams ar paveikslams ir ankštai rīšasi su stabmeldystės išsivystymu. Bet to pačioj linksmėi veikė kita priežastis, būtent, karalių viespatavimas, kurie savo politiską galybę išskėlė ir suvienijo baisiais triobėsiais, kuriuos jie statė savo ir savo dievų garbei. Šitepos iškilo rumai ir šventumai pas Nylui ir pa-Eufračiu ir yra gerai žinoma, jog Solomonas buvo skatinamas tų pačių motyvų statymui šventumio. Didžuliai triobėsiai Babiliono ir egiptiskųjų tautų triobėsiai žinomi mums iš savo liekanų ir jų aprašymų ten jau randame, kaip vėliaus Olympijoje ir Eleuzine, šventumio skyrjūs, vidui kurių buvo skaitlingos didesnės ar mažesnės šventynės, susijungiančios viena su kita ir tokiu būdu padarancios vieną visą.

Graikų šventumai, kurie iš pirmo buvo tokiais jau netikusiais kaip ir kitur, skiriasi savo augščiausiam išsivystymu dideliu artistišku tobulumu. Jų formų išsivystymas priklauso architektūros istorijai; turime tik priminti, jog jis ypatingai atsizymi į jėkstų eilėmis ir arkadomis prie jėjimo ar aplinkui juos. Daugias turime užtrukti, apnekekami romiskias šventynes, kadangi nė vieni teip aistrai neskirė įvairių šventų vietų rūšių kaip romėnai. Jie turi loca sacra, templa ir loca religiosa: vardai, kurie prie taikomi teip triobėsiam kaip ir kitoms vietoms po plynu dangumi. Loca sacra arba fana yra tos, kurios perėjo dievų nuosavybėn per pontifiską pašventinimą; teisybė, prie šitų priklauso teipgi dievų aedes sacrae ir lygiai teip pat nuo seno guodojami nemora ir luci, k. a. gojai, kuriuose kultas Arvalų brolių atsidavė. Templa buvo vietos išrinktos sulgy augurų tėjimui ir buvo pašventinamos jų apeigomis, kadangi iš pradžią "templum" buvo ta dangaus dalis, kuri buvo išmatuota su augurų lituus, o paskui ant žemės ji buvo conceptis verbis locus effatus, ang kurios auguras stovėjo. Visos aedes sacrae yra fana, daugelis yra teipgi templa; paskutiniame atsitikime jos turi būti keturkampės, šep jos gali būti apskritinės, kaip aedes Vestae. Loca religiosa yra tos vietos, kurios neprisiskiria prie šitų dievų kategorijų, vienok buvo žiurimos su tikėjimiska baimė: tokios, kaip šventynės privatiškam garbinimui, kapai ir vietos, į kurias perkunas yra trenkęs (fulgur conditum), ir tt.

Turime pastebėti šitą apie šventumio statymą, ant kiek jis išreiškia tikėjimiskų suopročius. Čion, kaip ir maldose bei kapų sutaikyme, rytų kreipis užima svarbią vietą. Egiptiečių šventumai, kaip ir pyramidos yra rupestingai nustatyta į rytus. Graikų šventumai turi savo įėjimą rytų linkui, templum skiriasi šiek tiek, bet nemažiau rupestingai nukreiptas į rytus ir gerai yra žinoma, jog krikščioniškos bažnyčios parodo teipgi tą pačią linkmę. Šventumų statymas, sutvarkymas ir išdalinimas tankiai turi simbolišką prasmę. Kolosaliskie šventumai, šiolai tikės, štai, Indijos tankiai yra apkrauti simboliškais išdalinimais; babilioniškoji terrasinio šventumio namas, kaip ir egiptiškioj labirinto namas yra tiek pat pilni simbo-

liškos prasmės kaip ir sutvarkymas šventynės Jeruzolimoje. Jeigu pasakyti kelias svarbiausius idėjų, tai adytas, arba uždarytas ir kartais tamsūs šventumio vidus, atmušė išdidų ir neprieinamą dievytės pobūdį, o visoki šventumio padalinimai, kurie vis dar besilieka krikščioniškos bažnyčios choruose, atstovi atidalinimą kunigų nuo svietikų žmonių, pašvestų nuo paprastųjų. Bet mes negalime tikėtis gerai nuodugnai išaiškinti šventuminių triobesių simbolizmą. Kartais jis tarytum numoja ant svieto sąstato, kartais ant tikėjimiskų žmonių prietikių su dievais. Graikų daile beveik išsiliuosavo iš šito, ji buvo bent estetiškų pažvalgų nukreipta į šventuminių statymą. Vienok graikų tikėjimo pobudis atsimuša jų šventumiuose, Elėnas ima vidurių kelią tarp sunkaus slėgancio Egipto masyviškumo ir vidurinių metamisčių gotiškioj stiliaus, pereinančio sunkumą iškilybė; jis sako ne kolosaliskų didumų, bet skaidrumą ir formas grožiu (Carriere). Krikščioniška bažnytinė architektūra, išsivysčiusi iš bazilikos tipo, įgauna savo augščiausią laipsnį, perėjus nuo bizantiško ir romiškio stilių į gotišką architektūrą, bet šitame styliuje jie išreiškia daugiau vidurinių metamisčių krikščionybės idėjas negu pradines ir asmeniskiasias.

Šventumai tarnavo daugeliui tikslų. Jau minėjome, jog jie buvo visuotiniai vartojami suteikimui prieglaudos dievų paveikslams ir šventiems indams. Bet šventos ceremonijos teipgi atsidavė pačiam šventumų arba jo apylinkėje, apskritij ir ten teipgi ėjo tie žmonės, kuriems nevalia buvo žengti į patį namą. Tik tam tikruose atsitikimuose šventumais turėjo patarnauti visai draugijai, k. v. Eleuzine per įvadus, kuriems reikėjo daugiau ruimo. Be to skirtumas tarp Dievo namo ir bendrijos namo tankiai nuėina iki pačiam priešingumui, kaip ve šventynė Jeruzolimoje šalį žydiškųjų sinagogų. Mahometoniskios mečetės yra vien vietomis žmonėms susirinkti pasimelsti, kaip ir krikščioniškosios bažnyčios, nors Romos katalikiskios katedros dėlei savo staty ir relikvijų primena mums daugias tikruosius šventumius. Jei nepamintume didelės politiskos bei draugijinės svarbos, rīšančios su šventumiais iš daugias kaip vienos atžvalgos, tai apleistume vieną svarbų faktą. Daugelis didžiųjų šventumai yra kokioms vietomis, susirinkimui vietomis, kur didesnis ar mažesnis tikėjimiskas burys susirenka drauge, ir apdraustas šventu ramumu, palieka kerštus, idant susivienyt ant tikėjimisko pagrindo. Toksai centras tad lengvai liekasi kaipir panteonu, k. a. Kaaba Mekkoje, priešislamiškoje Arabijoje. Pas skandinaviskias tautas burių (Fylke) turėjo savo šventynes ir vargiai reikalaujame minėti daugelio graikiskų šventumų svarbą, kaip Centro Amfiklionijos, arba net susirinkimo vietos visiems graikams, k. v. Olympijoje. Apie šventą ramumą jau paminėjome. Šitepos daugumas šventumų skaitė sau prieglaudos, pirmystę, apie kurią reikia manyti, jeigu pabėgelis, bėgdamas ten, ar jis būtų vergas, vagis ar užmušikas, atsiduoda tiesiog dievybės apsaugojimui. Daugybė pavyzdžių iš graikų istorijos (Demostenas, Pausanijus) parodo, jog šita prieglaudos tiesa buvo naudojama, kuomet Romos imperijoje prie timerijaus vienvalinis jos lauzymas sukėlė uždraudžiančius padavadijimus. Galiausiai, bent pas graikus, šventumai kartais buvo vartojami pasidėjimui brangenybių, kur be baimės galima buvo pasidėti pinigai ar brangūs daiktai.

Šitą apžvalgą užbaigsime Renano pastebėjimu, kad žommės myli užlaikyti tas pačias šventas garbinimo vietas ir senam tikėjimui davus vietą naujam, paskutinytis apima paveldėjystę nuo savo pirmtakų, ypatingai gi sykj pašvestas garbinimo vietas.

20. TIKĖJIMISKI LAIKAI.

Šventų kaleina ankštai rīšasi su laiko padalinimu. Teisybė, pas daugelį laukinių šito nėra. Jų pastebėjimas gamtos neina toliau pavienių apsirėiskimų. Jie pasitinka jauną mėnulį riksmu ar laidymu vilčių į jie stengiasi ginti nuo užtemimo saulę ir mėnulį, kaip tas dar lygsiol tebėra Chinuose, bet šep jų šventės buvo prie tam tikrų progų, kaip ve kariški šokiai, mirusių puotos, ir tt. Rinkimasi tam tikrų dienų yra visuotinis ir pas laukinius jis tankiai atsitinka, kadangi daugelis dienų ir net istisi mėnesiai yra laikoma nelaimingais ir nederančiais užsiėmimui; bet šitas greičiau rīšasi su žinavimu negu kokių taisyklių laiko dalinimu.

Pasiekus vos tulą civilizacijos laipsnį, yra sunaudojamas gamtos bėgio patyrimas išskaitymas, pereinanties tiesioginio supratimo rybas ir, tokiu būdu, pasidaro kalendarioris. Nėra sunku suprasti abelnus principus, sulgy kurių tas dedasi. Mėnulio atmainos suteikia dalinimą į mėnesius, o sezonų pakaitos dalinimą į metus. Bet šitie du dalinimai nevisai sutinka, nes, jei mes griežtai skaitysime sulgy mėnulio mėnesių, tai metiniai nuotikiai gamtoje iš vieno meto į kitą pripuls įvairiomis dienomis. Todėl du laiko matavimai reikia suvienoduoti įterpimu teip, kad padaryti mėnulinį metą sauliniu. Nors tas abelnai yra prastu daiktu, bet atėjus prie smulkmenų, pasidaro kuopainiausias. Šitie įterpimai atsitiko tik po ilgesnio periodo, arba buvo padikta pontifiskųjų "collegia" malonei, kaip ve Romoje, kol Cezaris nesutakė kalendariorius sulgy saulinių metų principu. Yra gerai žinoma kaip dideliai sunku yra tardyti romiskasis kalendarioris. Turime teipgi patėmyti, jog pas daugelį tautų ritualo metai ir civiliseikieji metai nesutaisko. Pastaruosna teipgi buvo įvesta labai skirtos paeigos dalinimai ir papročiai. Todėl užbaiga liekasi kritiskoms studijoms ir mes turime pasitenkinti keliais abelais pastebėjimais.

Sezonų pakaita buvo viena svarbiausių priežasčių tikėjimiskų apeigų. Tam tikros dienos valandos, tam tikros mėnesio ir metų dienos labai teisingai pašvesta joms. Iš ryto, vidurdienj, vakare ir kartais tankiaus yra duodama aukos ar siunciama maldos; islamas ve vis dar tebeprisako penkias kasdienines maldas kaip tikėjimiską priedermę. Mėnesinės šventės pirmiausiai rīšosi su mėnulio atmainomis, su pirmu apsirėiskimu, kuris akyiai buvo dabojaamas, ir yra ženklų tikėjimiskoms ceremonijoms. Tas buvo pas izraelitus, ir to laikėsi teipgi indai, nešdami aukas jaunuciai ir pilnaičiai. Romiskiosios calendae nonae ir idus išpradžią teipgi buvo jaunuciu, priešpilniui ir pilnuciu. Sabas vėr, kuris atsitinka ne tik Sename Įstatyme, bet ir asyrų kalendarioriuje, gali būti nusektas arba iki mėnulio atmainų, arba iki penkių planetų pastebėjimui, kurios drauge su saule ir mėnuliu padaro skaičių septynis. Metinės šventės atein su žvaigždės pasirodymu, kaip antai Egipte su Sunzvaigždės užtekėjimu, bet abelnai jos yra pritaikomos prie tiesioginio supratimo saulės bėgio arba prie sezonų pakaitos. Tokiu būdu dienos su naktim susilyginimai ir saulegrizma yra tikėjimiskų ceremonijų metais; senovės Peruviųj keturi rios didės šventės būvę jaisiais remiamos, Chimurės jos

(Toliaus bus).

Kiek senovės Graikai ir Romėnai prisidėjo prie pastumėjimo gamtos mokslų priekyn.

IS VISOKIŲ AUTORIŲ SULASE

Jonas Šliupas, M. D.

Jo už principus protavimo, ir privedančių jį prie labai nesumaniskų konkluzijų. Jo teorija apie rotaciją skritulio, neatbūtiną tobulumą cirkuliariško pridėjimo, nebūtį tūstumo ir tt. labiausiai supainiojo negu išaiskino apsirėkimus gamtos. O regimai gadinė-buvo pribrendusi pastatymai tų dalykų ant sumoniskos papėdės, nėra veikiai visą eilę vyrų juos įtėmėjo ir sveikai nuomoniavo apie juos, ir padėjo pamatą jų tolynžengai, k. a. Euklydas, Apollonius, Archimėdes, Eratosthenes ir Hiparchas.

13 knygų, vad. Metafizika, talpina savyje daug gilių minčių, bet yra nesuprastos ir blogai sutvarkytos, taip juog sunku jas priskaičiuoti pačiam Aristoteliiui. Dalykas, kuriuos jo pavestos, yra Ontologija — mokslas apie *Ens*, *quatenus Ens* — kurią jis vadina *Philosophia Prima*, o kartais Theologia. Jis atskiria tris šakas teorinės filosofijos. 1. Fizika — tyrinėjimas atjauciamų materialistų atskirų daiktų, kurių kiekvienas skiriasi nuo kito kito, o kurių visi turi savyje principą atmainos arba judėjimo. 2. Matematika — tyrinėjimas geometriškų ir skaitlinių butybių, žinomų viatinio definicijomis, nepatenkančių nė atmainai nė judėjimui, pasiduodančių svarstymui ir nuomoniavimui atskirai nuo medegos, nors negalintys būti atskirai nuo medegos. 3. Pirmutinė, arba augščiausioji filosofija — kuri tyrinėja esybę daiktų anizinių, neatsimainančių, atskirai nuo visokios atmainos, judėjimo, ir-diferenciacijos, kas rišasi su materialistų įkūnijimu.

Metafizika arba Pirmutinė Filosofija, ištikrųjų, užsiima giliausiomis abstracijomis arba generalizacijomis visų mokslų. Tai yra rankius, iš dalies abejonių ir sunkenybių, iš dalies mėgintų išlūkštėnimų, galutiniausių minčių žmogiskos dvasios. Telpa ten daug brangintų komentarų Platono filosofijos ir kitų ar senesnių ar sagadyniškų Aristoteliiui. Visatini terminai ir skirtingumai, kuriuos tas veikalas pirmas aiškiai ištraukė, buvo labai vertinami visoj filosofijoje vidurinių amžių.

Aristotelės pasirodė suvis kitokioj svisioje savo didžiame veikle apie gyvūnus. Čion jis sukurė didelę krūvą tikrų patėmyjimų, ir taip-gi įveidino metodą klasifikacijos*), kuri traukia iki šiai dienai kaip pagrįsta papėdė zoologiskos klasifikacijos. Šitame veikle gal geriausiai matome dvi dideli ypatybi — dvasios, retai užtiknami vienoje ypatybi — gabumą įtėmėti, ir logiską metodą.

Jo Organos arba Logika yra jo pilnu išpletojimu formalisko nuomoniavimo, ir yra pagrinda ir beveik visa esybė silygiskos ar scholastiskos logikos. Tą mokslą jis veik išitais pats sutvėrė. Grote (History of Greece, II c. LXVIII) sako, kad "kas buvo pradėta Sokrato, ir pagerinta Platono, tapo įkūnyta kaip dalis talpios sistemos formaliskosios logikos geriausio Aristotelio; sistemos, kurios netik kad turėjo nepaprastą vertę procesuose ir ginčuose savo laikmečio, bet kurios, neįtamtai įsikverbė mintysna mokyty vyrų, labai padidino ir priekyn pastumėto tikrąjį mąstymą mūsų gadinėje. Nors dabar ji tapo paplatinta ir naujai apdirbta tūlų musulainių autorių (ypačiai Jono Stuardo Millo) jo pastebėtinioj Sistemoje Logikos) ir struktūrą prieitaiknę prie dikto pasididindimo žinojimo ir prie paplitimo pozityviskos metodos šioje gadinėje — mes turime atsiminti, kad tolimas tarp geriausios šiagadyniskos logikos ir logikos Aristotelio nėra taip didelis kaip tarp Aristotelio ir tu, kurie tik šimtmečių gyveno pirma jo — Empedoklės, Anaksagoras ir Pytagorėnai; ir kad pirmynžengs šitų pastarųjų prasideda nuo Sokrato".

Žymi dalis jo raštų atsineša prie žmogaus dvasios ir kuno. Vienaime iš jų, trumpame rašinyje apie atmintį ir atminimą, jis pirmas paminėjęs Atminties Asociacijos Idėją.

Jo rašiniai apie retoriką ir poetiką buvo ankstybiausiu išsiplėtojimu filosofijos kritizmo, ir dar dabar yra studijuojami. Tas pats pasakoti reikia apie jo stropiai apdirbtą etiką.

Gal-but didžiausiu jo veikalų yra Politika, paremta ant jo paties surinkto 158 visokeriopų valstybių konstitucijų; ant nelaimės pats rankius pragašo. Ir čion mes matome dvasią inductyviskojo tējymo. Navatna, kad neįtėmtina yra, ar jis buvo skaitęs istoriką Thukydidį; ir Herodotą jis tepirmini dalyke naturalistiskos istorijos, nors — polytiškoje filozofijoje tų dviejų pasakojimai tiek sveria, kiek ir geriausiasieji jo patėmėjimai.

Paprasti skirstymai medegos ir formos,

*) Aristoteli dalina gyvūnus į gyvius gemančius ir nematančius iš klausinio; į pirmą grupę jis talpina visus teturčius, ir tarpe-gi anturčius paukščius, žuvis, ir vabalius ("insekta"). Dabar jau žinome, kad tokie padalinimai vėr savo ydas, kadangi tūl keturkojai (pvz. drieai) gema iš klausinio, o tūlos šuvis gyvūnų gema. Tarp daugybės tikrų įtėmyjimų, Aristotelio veikalas andasi daug išgaliu suvis klaidingų, todėl jos negalėjo būti paremtos observacija. Taip, jis tikrina, kad lutas teturjis tik viena kaula (vertebra) sprando, kad upinis trokdelius žiūdingas augintinis žandikaulis, ir kad tūlos budavonės rankos nurodo ant tūl palinkimų ir tt. Taip-gi praneša jis mums, kad krapas telia į širdį, kad tasai organas turi tris tuštumas, kad pakausio galvos yra tuštias, kad vyras turi aštūnias šonkaulius, ir kad vyras turi daugiaus dantė negu moters. Ir daugelis kitų išgalių, raduoty kaip faktai, atrodo, kad nevieska Aristoteli rase savo patirimo.

substancijos ir kokybės, aktualiskumo ir potencialiskumo — pareina nuo Aristotelio.

Tai-gi ir rankose to didžiavirio zoologija tuojau pastojio mokslu, ir pamatas sistemai klasifikacijos tapo padėtas. Artificiališka sistema klasifikacijos niekad netapo įveidinta zoologijon, kaip kad seksualiskoji sistema Linnaeus botanikoje; tačiau nuo pat pradžių iki šiadien naturalistiskos grupavimas gyvūnų visados buvo mėginamas. Plačiai pažymėtieji skirtumai tarp vyriausių grupų beveik neįsivengtinai į tai vedė. Tame dalyke Aristotelės inėš galybė savo kaip observacijos taip generalizacijos, ir tūlos grupos, jo aprašytos, dar tebeleiko savo vietą ir šios gadinės sistemoje.

Iš vėlesnių rašytojų, Aelianus ir Plinius neturi gabumo moksliskai gvidenti dalyką, ir jų raštuose faktai daugiur sumaišyti yra su sakmėmis.

Klaudijus Aelianus, (apie vidurį 3-jo šimtmečio), italiskis istorikas ir retorikas, kurs, niekad iš savo šalies neisėliavęs, taip išsilavinavo graikiškoje kalboje, kad grynai joje rašė. Viešpataujant Antoninui, jis mokė retoriką Romoje, ir parašė *Varia Historia*, susidedančią iš navatinų anekdotų. Jis taip-gi parašė vertiną Gyvūnų Istoriją.

C. Plinius Secundus arba Plinius Senesnis ir autorius garsiosios *Historia Naturalis*, gimė šiaurėje Italijos, ar Veronoje ar Novum Comum, 23 m. po Christaus g. Jo seimyna gyveno Novum Comum, kur kaiminystoj turėjo lobius; ten gimė jo nepotis Plinius Jaunesnis. Dar jaunas budamas, jis tapo pasiūstas į Romą, kur įgyjo gerą išauklėjimą. Susilaukęs 23 metų, jis įstojo į armiją ir tarnavo Germanijoje, po L. Pomponiumi Sekundui, kuriam vėliaus parašė atmintinį raštą. Jis apkeliaavo visą parubėžį tos plačios provincijos, aplankė Kaukus ir šaltinius Dunojaus, protarpiais surašė veikalą *De Jactura Equestri*, ir pradėjo rašyti (vėliaus užbaigė 20-tyje knygų) istoriją germaniškų karų.

Su Pomponiumi sugrįžo į Romą 52 m., jė emė mokiniesius jurisprudenciją, bet nepaėmė tos profesijos; ir todėl atsitraukė į savo gimtinę guztą, kur užsiėmė — viešpataujant Neronui — rašymu veikalų. Tuomet jis parašė *Studiosus* (3 knygose) apie auklėjimą jauno oratoriaus, ir gramatišką veikalą *Dubius Sermo* (8 knygose). Trumpai prieš Nėrono mirtį, mes randame jį prokuratoraujančią Ispanijoje, kur 71 m. jis išgirdo savo svogerį mirus, ir kad jis paskirtas ešas globėju nepočio Pliniaus Jaunesnio, kurį priėmė augintiniu, sugrįžęs Romon, 73 m. C. Corius Vespasianus, kurį pažino tarnaudamas Germanijoje, priėmė jį už artimą draugą; ir tame laike jis užbaigė Romos Istoriją Aufidijoj Bassaus (31 knygoje), privezdamas iki savų laikų. Mėgo užsirašinėti faktus ar užtėmyjimus iš visokių knygų ir tokiu budu surinko daug medegos, kurią sukurė į savo didę *Historia Naturalis*, apskelbtą aplink 77 m. Didysis Vezuvijaus išsiveržimas, kurs 79 m. užpylė Herculanium ir Pompėją, buvo pačiame smarkume, kada jis, komanduoje Romos laivyno, sustojto Misėnūme. Norėdamas tą apsirėiskimą arčiaus iširti, jis išlipio ant žemės Stabijose, kur jį užtroškino garai nuo erupcijos kilusieji. Mat jis buvo storas ir duslingas, ir todėl veiklaus pasimirė. Jo palidovai išliko gyvi.

Iš visų jo veikalų, tik *Historia Naturalis* užsiliko. Ten apšnekama daugiaus dalykų, negu galima būtų tikėtis po tokiu antrašu. Astronomija, meteorologija, geografija, minėorologija, zoologija, botanika, viskas, kas yra naturalisku produktu, randa vietą Pliniaus Naturalistiskoj Istorijoje. Kaip kur įsispraudė pasargos ir apie žmonių įstaigas ir išradimus, taip-gi istorija dailų. Padalinta į 37 knygas. Jos moksliską vertę ne didžiausia. Įtėmyjimai imti iš antros rankos, ir maišioten teisybė su melu, galimi dalykai su stebuklingais.

Rašo, kad Salamonas, žydų karalius, "šnekojo apie medžius, nuo kedro Lebano pradedant iki yzupui, auganciam iš sienos". Manoma, kad ir Zoroastras nukreipė atydą ant augalų, ir tasai mokslas anksti pavijojo tūlus Graikijos filozofus. Seniausias botaniskas veikalas užsilikęs tai Theophrasto.

Theophrastus, graikiškas moralistas ir gamtazinis, gimė Erese, ant Lesbos, ir mokėsi filosofiją Athėnuose, pirma po Platono, o vėliaus po Aristotelio. Šitai ypačiai interesavosi juomi, ir — anot teikų — permainė jo pirmutinį vardą Tyrtaus ir Theophrastą ("dieviškas kalbėtojas") dėlei gražumo iškalbos mokytinio. Theophrastui jis pavadė pirmąsias Lyceum, savo knygyną, ir savo veikalų rankraščius. Theophrastus pasirodė ešas vertingu ipėdiniu Stagyriečio. Po jo vada Lyceumas užlaikė savo pobūdį, ir pritraukė bent 2000 mokytinų, tarp kurių buvo komiskas poetas Menandras. Karaliai Filypas, Kasandras, ir Ptolomėjus jį labai guodojo; ir taip labai jį gerbė žmonės Athėnų, kad — kuomet apskystas už bedievybę — jis tapo su triumfu išteisintas, jė butų užmūšę jo skundiką, jeigu jisai pats nebūtų apmąsines. Tačiau sulyg Sofoklio įstatymu, kurs liepė išguiti visus filozofus iš Athėnų, Theophrastus 305 m. apleido miestą, iki įstatymą kitmet atsaukė Philo, taip-gi mokytinis Aristotelio. Nuo dabar Theophrastus toliaus skelbė savo lekcijas iki mirčiai 287 m.; iš viso jis subuvo 35 metus pirmsėdžiu Akadēmijos. Nežinome, kada jis buvo gimęs; sako, jis gyvenęs 85 iki 107 metų. Prieš mirimą, sako, jis rugojęs ant trumpumo žmogaus gyvatos, kuri pasi-

(Toliau bus).

KOKSAI TURĖTU BUTI IDEALISKAS GYDYTOJAS?

Anot Dr. F. Catheno, paskaitininko medicinos mokyklose Paryžiuje, nei vienas, neturįs "šešių gydytojų", neturėtų bandyti būti gydytoju. Tais pajautimais yra šitie: Priedermės pajautimas, atsakomybės pajautimas, malonybės pajautimas, nuvokimo pajautimas, (kurį jis padalina į drąsos pajautimą ir supanybės pajautimą), gražybės pajautimas ir draugystinė tiksmė.

Priedermės pajautimas sulyg serganciojo yra pirmiausiu gydytojo reikalui. Šitas pajautimas gali rasti tik iš pozityvisko ir prigimto altruiskumo arba meilės bendrų su sutvarky — ypatybė panaši tai, kuri ligonbutyje verčia dabojaoti pašvesti savo gyvastį nelaimėlių prieziurai. Negali būti nei asmeniško jautrumo, nei detaliuose domo stokos, kurią painus atsitiktinai sukelia. Ir bet prie viso šito priedermės pajautimo, kuri reikalauja didelių širdies gerybės ar jautrumo, jis neprivalo parodyti pajautimų žymės, kuomet jo priedermė reikalauja operacijos narių, kurio nebuvo luomo. Profesioje žodis lygby tikrai įgijo stovią vietą. Kad ir toliausiai jis būtų nužengęs savo profesijoje, arba kad ir turtingiausi taptų, jei jis turėtų šitą priedermės jausmą savo širdy, tai jis mirtis veikiau savo profesijos narių, jei senatvė neužkės jam jo darbe.

Atsakomybės dalyke daktaras privalo klausyti tradicinės parties, — beje, daryti tą, kas jam reikia, neatsižirint į gincus. Jokis daktaras negali atsisakyti už pasekmes; apriboti jo veikmę netinkamais įstatatais reikiia, vis tiek ką padėti galą moksliskai daktarystos pirmynėigai. Kas atsieina malonumo, tai, žinoma, kad žverisko chirurgu gadinė jau perėjo. Gali būti atsitikimai, kur yra pagėdijama, pasiliekančiai seimynai, pasakytū ligoniui, kad jo galas artinasi. Bet abelnai nusiduoti matant pasveikimą ligonyj tankiai buvo naudingi ir visumėd paduro.

Tikrai nuvokimo prasmę pas gydytoją randa atsimušiančioje drąsoje, vadinas, drąsoje gimusioje iš tikro noro pasisekimo ir sveiko proto. Drąsieji gydytojai tankiai padidijami naujavedžiais. Negalima užginti, kad daugelis šitokių gydytojų pasidaro didžiulaisias. Drąsumas tankiai yra atskyrū tarp sumanaus ir sąžiningo chirurgo ir paprasto operuotojo arba piauystojto, kuris išdrąsėjo dėl nepasitikimo. Bet chirurgu drąsa turi būti valdoma jo atsargumo. Atsargumas turi daug priklausyti nuo įvalgos, be kurios gydytojas yra visuomeniska nelaimė. Sprendimas ir teisinga įvalga turi būti jo apitaissos dalimi: Jo gražybės pajautimas tikrai turi būti dailiškas, jis turi stengtis atlikti darbą švariai ir greitai; be šito negalima sakyti, kad operacija tinkamai padaryta, ar tai nuo gydybinio mokslo matymspuogio, ar nuo ligonio. Bet visų labiausiai, gydytojas turi turėti geras doriškiasias ypatybes. Todėl jo drauginė tiksmė yra didžiausios svarbos.

X.

FINANSINIS BAŽNYCŲ KRIZIS.

Ray Standard Baker neseniai užsimanė iširti bažnyčių stovį dartinuosiuose laikuose. Tam tikslui jis perkratė palikimų ir viešų vėnų surašus Jungtiniuose Valstijose ir susistebėjo, kad savanorių ir savaimų paaukojimų srovės likosi nukreiptos nuo bažnyčių ir bažnytinio darbo abelnai. Rašydamas šitą dalyką laikraštyje "The American Magazine" už rugšėjo mėnesį, jis sako:

"Per paskutinius dešimt ar dvyliką metų kuone, netikėtina pinigų apstis, \$1.000.000.000, amerikūnų tapo pasukota įvairiems filantropiškams tikslams. Iš šitos baisios sumos sulyginamai mažai teko bažnyčioms.

"Pavyzdžiui, Rockefelleris, nors didelis bažnytininkas, sulyginamai mažai davė pinigų bažnyčiai labdarbei. Jis buvo užimtas kitais darbais, ypatinai apšvietimais ir gydybiniais. Ponia Russell Sage savo milijonus dalino ne bažnyčioms, kurios pamazi apleidinėja varguolių, bet stiegia didelę fondą tyrinėjimui varguolių sąlygų pagerinimo budą. — Philipps stato pavyzdinius namus, o D. O. Mills pavyzdinius viešbučius pagerinimui žmonėms mažais pelniais gyvenimiskų sąlygų. Pernai pasimirė Morris K. Jesup. Jis buvo duos-

niasias iš presbyterijonų, bet jo dovanų nei dešimta dalis neteko bažnyčiai labdarbei, kuomet devyni dešimtadali teko pašalinėms įstaigoms, k. a. Amerikiniam Tautiskosios Istorijos Muzėjui. O Jesupo duosnumas bažnyčioms buvo labai didelis sulyginus su kitais davėjais. Net daugelis Romos katalikų, palikdami turtus, neįsimintė aukojto bažnyčiai kaip jie daravo dvidešimt ar penkiasdešimt metų atgal, bet atjautė visokiems reikalams. Turtinga katalikė žmona neseniai paliko didelius pinigų žydų įstaigoms.

"Netik turtingųjų doliarai, bet ir varguolių centai žymiai nukreipti nuo bažnyčios. Nei viens, nei vias, viršutiniškai, negali tirdyti socialinio brudėjimo, amatinų sąjungų brudėjimo, broliškų ir susilėpimų draugijų besilėpimo, vyatyrės, kad dideli pinigai (vėso imant) buvo duodama kas metai sukelia. Ir bet prie viso šito priedermės pajautimo, kuri reikalauja didelių širdies gerybės ar jautrumo, jis neprivalo parodyti pajautimų žymės, kuomet jo priedermė reikalauja operacijos narių, kurio nebuvo luomo. Profesioje žodis lygby tikrai įgijo stovią vietą. Kad ir toliausiai jis būtų nužengęs savo profesijoje, arba kad ir turtingiausi taptų, jei jis turėtų šitą priedermės jausmą savo širdy, tai jis mirtis veikiau savo profesijos narių, jei senatvė neužkės jam jo darbe.

Atsakomybės dalyke daktaras privalo klausyti tradicinės parties, — beje, daryti tą, kas jam reikia, neatsižirint į gincus. Jokis daktaras negali atsisakyti už pasekmes; apriboti jo veikmę netinkamais įstatatais reikiia, vis tiek ką padėti galą moksliskai daktarystos pirmynėigai. Kas atsieina malonumo, tai, žinoma, kad žverisko chirurgu gadinė jau perėjo. Gali būti atsitikimai, kur yra pagėdijama, pasiliekančiai seimynai, pasakytū ligoniui, kad jo galas artinasi. Bet abelnai nusiduoti matant pasveikimą ligonyj tankiai buvo naudingi ir visumėd paduro.

Tikrai nuvokimo prasmę pas gydytoją randa atsimušiančioje drąsoje, vadinas, drąsoje gimusioje iš tikro noro pasisekimo ir sveiko proto. Drąsieji gydytojai tankiai padidijami naujavedžiais. Negalima užginti, kad daugelis šitokių gydytojų pasidaro didžiulaisias. Drąsumas tankiai yra atskyrū tarp sumanaus ir sąžiningo chirurgo ir paprasto operuotojo arba piauystojto, kuris išdrąsėjo dėl nepasitikimo. Bet chirurgu drąsa turi būti valdoma jo atsargumo. Atsargumas turi daug priklausyti nuo įvalgos, be kurios gydytojas yra visuomeniska nelaimė. Sprendimas ir teisinga įvalga turi būti jo apitaissos dalimi: Jo gražybės pajautimas tikrai turi būti dailiškas, jis turi stengtis atlikti darbą švariai ir greitai; be šito negalima sakyti, kad operacija tinkamai padaryta, ar tai nuo gydybinio mokslo matymspuogio, ar nuo ligonio. Bet visų labiausiai, gydytojas turi turėti geras doriškiasias ypatybes. Todėl jo drauginė tiksmė yra didžiausios svarbos.

Atsakomybės dalyke daktaras privalo klausyti tradicinės parties, — beje, daryti tą, kas jam reikia, neatsižirint į gincus. Jokis daktaras negali atsisakyti už pasekmes; apriboti jo veikmę netinkamais įstatatais reikiia, vis tiek ką padėti galą moksliskai daktarystos pirmynėigai. Kas atsieina malonumo, tai, žinoma, kad žverisko chirurgu gadinė jau perėjo. Gali būti atsitikimai, kur yra pagėdijama, pasiliekančiai seimynai, pasakytū ligoniui, kad jo galas artinasi. Bet abelnai nusiduoti matant pasveikimą ligonyj tankiai buvo naudingi ir visumėd paduro.

Tikrai nuvokimo prasmę pas gydytoją randa atsimušiančioje drąsoje, vadinas, drąsoje gimusioje iš tikro noro pasisekimo ir sveiko proto. Drąsieji gydytojai tankiai padidijami naujavedžiais. Negalima užginti, kad daugelis šitokių gydytojų pasidaro didžiulaisias. Drąsumas tankiai yra atskyrū tarp sumanaus ir sąžiningo chirurgo ir paprasto operuotojo arba piauystojto, kuris išdrąsėjo dėl nepasitikimo. Bet chirurgu drąsa turi būti valdoma jo atsargumo. Atsargumas turi daug priklausyti nuo įvalgos, be kurios gydytojas yra visuomeniska nelaimė. Sprendimas ir teisinga įvalga turi būti jo apitaissos dalimi: Jo gražybės pajautimas tikrai turi būti dailiškas, jis turi stengtis atlikti darbą švariai ir greitai; be šito negalima sakyti, kad operacija tinkamai padaryta, ar tai nuo gydybinio mokslo matymspuogio, ar nuo ligonio. Bet visų labiausiai, gydytojas turi turėti geras doriškiasias ypatybes. Todėl jo drauginė tiksmė yra didžiausios svarbos.

X.

FINANSINIS BAŽNYCŲ KRIZIS.

Ray Standard Baker neseniai užsimanė iširti bažnyčių stovį dartinuosiuose laikuose. Tam tikslui jis perkratė palikimų ir viešų vėnų surašus Jungtiniuose Valstijose ir susistebėjo, kad savanorių ir savaimų paaukojimų srovės likosi nukreiptos nuo bažnyčių ir bažnytinio darbo abelnai. Rašydamas šitą dalyką laikraštyje "The American Magazine" už rugšėjo mėnesį, jis sako:

"Per paskutinius dešimt ar dvyliką metų kuone, netikėtina pinigų apstis, \$1.000.000.000, amerikūnų tapo pasukota įvairiems filantropiškams tikslams. Iš šitos baisios sumos sulyginamai mažai teko bažnyčioms.

"Pavyzdžiui, Rockefelleris, nors didelis bažnytininkas, sulyginamai mažai davė pinigų bažnyčiai labdarbei. Jis buvo užimtas kitais darbais, ypatinai apšvietimais ir gydybiniais. Ponia Russell Sage savo milijonus dalino ne bažnyčioms, kurios pamazi apleidinėja varguolių, bet stiegia didelę fondą tyrinėjimui varguolių sąlygų pagerinimo budą. — Philipps stato pavyzdinius namus, o D. O. Mills pavyzdinius viešbučius pagerinimui žmonėms mažais pelniais gyvenimiskų sąlygų. Pernai pasimirė Morris K. Jesup. Jis buvo duos-

(Toliau bus).

P. Baker sako: "Šitos buitys turi kuodidžiausią reikšmę. Kaip nežiūrėtum į parodytas pakraipas, ar į naujus brudėjimus, įgilančius tokią duosnią paramą, bet reikia pripažinti, kad veiklybės už bažnyčios ribų apturi užuojautą. Ar žmonės mato, kad tikėjimo šviesos ir gyvo veikumo karščio yra daugiau, už bažnyčios ribų, kaip jos ribose? Ar naujas užsidegimas turi didelę vertę? Ar šitie brudėjimai tikėmiski, ar prieštikėjimiski? Žodžiu, ką tas viskas reikiia?"

"Aiskiai atskiriama du abelnio ugio ar prityrimo ruožai. Vienas linkui naujų tikėjimiskos tikybos išjautojimų; antras — linkui naujų drauginio ir doriškojo veikumo formų. Kitais žodžiais pasakius, žmonės jiško, viena naujo sulyg Dievo savo priedermių apsklėmimo; antra, — naujo sulyg savų artymo savo priedermių išjautojimų. ... Kuomet kritikai besinauja dėl tikėjimo suformalavimo, praktiskasis žmogus čiupniais darubais stengiasi išreikšti, kad "be mylėjimo savo brolio, kurį jis mato", kaip Raštas sako, "Kaip jis gali mylėti Dievą, kurio jis nemato?"

X.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGYSTĖS REIKALAI.

Visus raštus Tėv. Myl. Dr. Jos reikalauose, kuopus ir pavienios ypatos malonės slūsti Dr. Jos Lit. Kom. nariui ir redaktorui.

J. LAUKIS.

601 Brick st., Valparaiso, Ind.

NAUJOS KUOPOS IR SĄNARIAI:

Clinton, Ind. 53 (nauja) kuopa: J. Skinderis, D. Rionokas, M. Alelunas, J. Alelunas, J. Maženis, P. Kastantinaitis, K. Kulvinskis ir A. Bitautas.

Chicago Heights, Ill. Nauja 54 kuopa: L. Švedas, J. K. Valincas, V. Salasevičius, A. Remeikis, M. Remeikis, J. Jogminas, J. Meškauskas ir J. Macevičius.

Hammond, Ind. Pavienis, L. A. Jucevičius.

Nauji pavieni nariai: Z. Vitkauskas, J. Purvis, M. Sankus.

Elizabeth, N. J. susitvėrė nauja T. M. D. kuopa, kuriai numeris duotas 51, o kuri susideda iš šių narių: J. Žalonis, K. Latvėnas, V. Šarkauskas, J. Barauskas, L. Cepunas, A. Zajackas, J. Jokantas, P. Stukas, J. Karužas, A. Makutenas, J. Virvičias, J. Janonis, J. Jurgelionas, A. Zintikas, J. Valiukas, J. Kniutis, Pov. Viliama-vičius, A. Čiužas, A. Kliučinikas, V. Jesaitis, J. Bernotas, J. Volavičia, J. Salikis, M. Salikis. Visi užsimokėjo po 60c., apart Skilkių, kuriu užsimokėjo po 15c.

Rochester, N. Y. 20 d. rugpiučio š. m. susitvėrė nauja T. M. D. kuopa, kuriai numeris duotas 52, iš šių narių: K. Semeta, P. Petronis, A. Ribokas, J. Dautis ir P. Bugailiškis. Visi užsimokėjo po 60c.

Norwood, Mass. 35 kuopa. Naujai prisirašė: Jonas Veta, N. Lepeska, J. Augstaulis, I. Janušis, A. Survila, J. Smilgus, J. Brazas ir M. Akelaitis.

V. A. Greičius, T.M.D. rašt. (Raugiau bus sekančiame num.).

KUDIRKOS RASTAMS GAUTAI:

Nanty-Glo, Pa. per J. Tamulevičią \$1.10. Aukų surinkta krikštynose.

V. A. Greičius, T. M. D. Rašt.

TIK NAUJI SĄNARIAI BUS GARSINAMI.

Nuo šio laiko T. M. D. organe bus garsinami vartai tik naujai prisirašiusių narių. Vartai senų T. M. D. sąnarių, užsimokėjusių už bėgančius metus, daugiaus organe nebus garsinami. Jų užsimokėjimas bus palydytas Centro Sekretoriųs knygose.

Pirmasai T. M. D. Susivaziavimas Scrantone, ačiu kuriam T. M. D. iš naujo atgijo, patarė garsinti bent per metus laiko visus dar daugumas didžiųjų miestų bažnyčių, tarp kurių Trejybės bažnyčia New York'e yra geriausias pavyzdžiui, turi vienvalinę įplauką iš užrašų, tai joms dar kėblenis dalykas butų.

"Ne, žmonės jau neduoda teip prisirašiusiais ir jų vardus garsinti organe. Metams laiko pradedo didėti neramumai bažnyčių vadovams. Pinigams pradėjus kauptis į šalį, įstaigos emė dre-

ta reikalo ir net negalima, šia dien T. M. D. tiek jau išaugo ir teip žymiai pasididino, jog garsinimui visų vadyb organe neužtektų vietos: garsinimas tik naujai prisirašiusių užima kas kart vis daugiau vietos ir jeigu atkreipsime atydą ant to, kad T. M. D., greitai augdama, neužilgo perkirs skaitlinę 2000 sąnarių, tai suprasiame, jog didis laikas pasiilauti bereikalingo darbo, kurį krovėme ant organo.

Išdinknas posenovei garsins visas įplaukas su pažymėjimu, iš kur jos gautos.

IŠ VISUR

|| Susirinkime gamtininkų mieste Salzburge, pietinėj Austrijoj, geografijos profesoriams Berlyno universitet, Penck, apreiškė, jog nei Dr. Cook, nei Peary negali daruoti, kad prisigriebt prie šiaurinio žemgalio, nes nei vienas iš jų neturėjo reikalingų instrumentų.

|| I Oujaja, Morokko sultanate, 23 d. rugšėjo atėjo žinia apie kruvinius mušius ispanijonų su maurais aplinkinėse Seltan. Dalis maurų, buvusi ispanijonų pusėj perėjo į jų priešų pusę, todėl ispanijonai priversti buvo eiti atgal į Mellilę. Mušiuose jie nužudė daug kareivių. Sultanas Mulai Hafig siūnia savo kariuomenę į Tarą, kuriai prisakyta neleisti ispanijonų per toli į tikro Morokko žemę. Taigi galima laukti susimušimo ispanijonų su sultano kariuomene, taigi karo su visoms Morokko pajiegoms, kam reiks daug daugiau ispaniškų kareivių, negu jų turi jenerolas Marina.

|| Mieste Birmingham, Anglijoj moterys kovojančios už savo teises (suffragettes) pasodytos kalėjimui už kelimą demonstracijų atsisakė valgyti, taigi pradėjo badauti, kaip kartais daro Maskolijoj politiskieji prasižengėliai. Kadangi jų niekaip prikaltėti valgyti ne buvo galima, tai kalėjimo užveždą užsimanė su prievarta čia maitinti įleidžiant maistą pilvine pompa. Jos rodo priešinosi, išdaužė langus, norėjo sumušti prižiūrėtojas, bet uždejus rinkes ant rankų ir pirštinių, turėjo pasiduoti. Dabar gal ir Maskolijoj griebis priverstinio maitinimo badaujančių kalinių.

|| Maskoliskais caras atkako į Livadiją, į savo ramą, kur dėl revoliucinio judėjimo nuo seniai ne dryso pasirodyti. Į Jaltą suvažiuavo daugybė urėdninkų ir per tai gyvenimai neįsakytaipai parbrango: negalima čia dabar gauti pigesnių gyvenimų kaip už 900 r. mėnesį. Caras dabar pasidavė įtekmei statiatiskio popo Teofilio, kuris carą kursto prieš Stolypiną, ir, kaip sako tiek padaro, kad caras dabar neužsitiki visai Stolypinui. Gal jam reiks pasitraukti; bet jeigu jis pasitrauks, mažai ras tokių, kurie jo galėsis. Iš Livadijos caras keliaus į užsienius, atkakys: Turkiją, Grekiją ir Italiją. Konstantinopolį jam pasamdyl du kambariai.

|| Prancuzijoj, netoli Paryžiaus, nupuoė ant žemės nuo didelio augščio prieš vėją palekiantis kariuomenės orlaivys Republique. Prie to užsimušė keturi oficialai. Paryžiaus laikraščiai, atminčiai žuvusių oficialų, pradėjo rinkti pinigų fondan orlaivystės šėlpmo. Sanjausmo telegramus atsiuntė iš visų kraštų, tame ir

Italijos karaliskos giminės kuniškaišis Abruzzi, pagarsėjęs jau savo tirinėjimais šiauriniuose krantuose, dabar vėl pagarsėjo savo tirinėjimais Himalajų kalnų. Jis lipo ant turinčios 29000 pėdų aukščio Mount-Goodwin-Austin viršūnės. Iki viršūnės rodė ne užlipimo, bet visgi prisigriebė iki 24600 pėdų aukščio, tai gi visgi augščiau negu kas nors kitas. Teip augščiau dar žmogaus koja nesirėmė į žemę.

Holandijos teismo nusprendimų pildytos buvo suėmęs Švedijos pavandeninį laivą Hvalen, bet dėl protesto Švedijos ambasadorius turėjo paleisti ir dargi užtaikė reikėjo perpašyti Švedijos randa. Mat Hvalen, kelionėje iš Švedijos, Italijoje, pagedo ir pagadinimus su pagalba žvejų susitaikė, kuriems buvo pažadėtas atsakantis užmokėsimas. Bet naktį Hvalen pabėgo neužmokėjęs šūderio žvejams užmokėsimą.

Ispanijonai traukia toliau nuo jurių pakrančių į Morokko vidurius ir degina patikus ant kelio maurų kaimus ir veja maurus. Manoma, kad maurai susirinkus kalnuotoj vietoj prie Nador ir čia dar kartą bandys išspanijonus su laikyti. Tose aplinkinėse model reiki laukti kruvinių mušių.

Australijai, prie salos Jalecit, vienos Marshallo salų, paskendo misijos laivas Heram Bingham. Pastorius nuo bado numirė, o likę įgulos žmonės be maisto valtyje išbūvo tris savaites. Neišjojančių jurių vilnių, jau pusgyvių rados garlaivys Germania ir visus 9 išgelbėtus ir 3 mėnesių misijonieriaus vaiką atgabeno į Sydney.

21 d. rugsėjo ispaniškai kariūnėi pasisekė apeiti Morokko maurų užimtą kalną Guruga. Mūsųje krito 100 maurų. Mūsųje gi 20 d. rugsėjo maurai nužudė 400 kariuomenę.

Ispanijai, einant katalikų procesijai mieste Castro, ant jos užpuolė giūkuoti priešai. Susirėmė dvi upatos pado užmuštos, o 56 sunkiai sužeistos. Vedantis procesiją kunigas likosi užmuštas.

Ant salos Sicilijos, mieste Scorda iškilęs netikėtai sukūrys daug nuostolių pridribo. Sugriovė apie 100 namų. Po jų griuvėsiais rado 4 užmuštų žmonių kūnus, o 40 sužeistų.

Mieste Guayaquil, Ecuadore (pietinė Amerikoje) siaučia dar vis azijatiškas maras; apat jo apsišėkė čia dar geltonasis ir drūgys.

Rugpjūčio mėnesį į vakarinę Kanaid atkako 16000 ateivių, tame skaitliu 500 ateivių buvo iš Jungtinių Valstijų. Skaitlius ateivių, stulginant su pereiniais metais, pasidangino ant 64%.

Maskolijoj mieste Os, iš kalėjimo pabėgo 19 prasižengėlių. Pakviesti gaudyti kareiviai užmušė 9 pabėgėlius, 9 sunkiai pašovė, tik vienam iš jų pasisekė pabėgti.

Ateinantį nedėdienį Berlyne, netoli Koenpencio, atsibus terptautiskos orlaivio lenktynės. Kaip iki šiol, lenktynėse Berlyne geriausiai sekasi prancūzui Lathamui ir jo naujam orlaivui.

Meksike, Tetrina anglių kasyklose, Guanajuato apskrityje, atsitiko dujų eksplozija, kurios penki meksikonai darbininkai ir kontraktoriai John M. Grice, amerikonas, liko užmušti.

Azijašioj Turkijoje, šiaurinėj Syrijo, 23 d. rugsėjo siaučė baisios andros su debesų praplyšimais, kurie pagimdė vnanus, kurie sugriovė penkis šimtus namų. Prigėrė su viršum šimtas žmonių.

Ant Filipinų salų, jurių plėšikai užpuolė Amerikos muitininkų garlaivį Sora, laivą paėmė ir išskerdė jo įgulą.

Mieste Balongne orlaivio aparnų likosi užmuštas prancūzų kask orlaivninkas, kapitonas Ferlar.

Prancūzijoje provincijoje Provace 23 d. rugsėjo siaučė smarkios audros su žemės drebėjimais, kurie labai daug nuostolių pridribo.

Redakcijos atsakymai.

P. D. Delnau. Nėra korespondencija iki šiol ne patipuo, tai matyti ji ne gauta. Terp nepatipuos, tamistis korespondencijos nėra.

Vietinės žinios.

Amerikos Moterų Darbininkų Unijos konvencija atsiduro nuo 26 iki 29 d. rugsėjo. 27 d. rugsėjo buvo viešas susirinkimas su kalbėtoja. Kalbėjo Miss M. R. Macarthur iš Londono, Anglijos ir J. Mitchell, buvęs mainieris viršininkas. Delegacijų buvo suviršum 100. Jos nori kaip nors pagerinti moterų darbininkų gyvenimą, bei uždarbi, nes anot Mrs Robins, beveik visos moters darbininkės neuždirba daugiau 270 dol. per metą. Amerikoje yra ir šes milijonus moterų, dirbančių visose dirbtuvėse, žemiaus 21 metų. Moters netinka prie visokių šapų darbų, nežiurint to, daug moterų dirba visokius naikinčius jų sveikatą ir protiniskumą darbus.

Blaičivinkų paroda arba demonstracija prieš nedėdienių karciamas buvo 25 d. rugsėjo. Parodoje dalyvavo daug vaikų, moterų ir vyrų visap apstataisusių ir nesantų vyrių-yvairiausių parąšus. Vienoj vietoj vežė grabą, o paskui ėjo eile vyriškių įvisyščiuočių į baltas drobules su parašais žuvusių nedėlioje salinuose. Tarp 57 parašų buvo ir vienas apie lietuvį: Peter Bruzas "dropped dead" in Sunday Saloon, Jan. 27, '07. (Petras Bruzas "krito negyvas" nedėlios, saliuose, sausio, 27, 1907 m.).

Iš Chicago's Lietuvių Gyvenimo.

Atidarymas "Lietuvių Ratelio" Svetainės ir Skaitlyklos. Atidarymas bus 2 d. spalio (October), sutuatoje, 7 val. vakare. Bus prakalbos. Visus lietuvius ir lietuaites širdingai užkviečiama atsilankyti, išgirsti mūsų kalbėtojų ir pamatyti svetainę. Svetainės namas randasi palei 32 gatvę, ant Halsted gatvės, 3149 Halsted st.

"Ašros" i kuopos susirinkimą, buvusį 26 d. rugsėjo, atsilankė vos keli šnariai, nežiurint, tai, jog buvo gana svarbus reikalas aptarti. Kadangi buvo visi šnariai kviešti, tad jiems neatilankius nutarta, jog jie mano su tikti su susirinkimui nutarimais. Susirinkimas įvyko, ant kurio buvo apsparsytas prelekcijų rengimas ir išrinkta tam reikalingi komitetai.

Nutarta pirmą prelekciją parengti visiems dykai, kad tuomi ir prelekcijas patraukti kuodaugiau siai klausytojų, teip greit, kaip bus galima, nes jau vėlus laikas. Nutarta, kad rengiamos prelekcijos būtų kuopopuliariausias, kuopriemiamusias lietuviai visuomenė. Ir kad prisilaikyti kitataučių prisilaikomų formų, t. y. po prelekcijų arba referatų neturėti diskusijų su klausytojais.

Teipgi nutarta skaityti tikimus referatus, prisistius iš kitur.

Lietuviai laukia kvairių skyrių augštesnės mokyklos Chicagoje. Prie praėjim "Liet." num. paminėty, dar čia pridėsim kelis, nors ir tai dar bus toli ne visi.

Jonas Kučinskas lanko Kent Low College (juristiska mokykla). Kaz. Kasputis lanko Kent Low College.

Aleksandravičius lanko Chicago's Dailės Institutą, skulptorystės skyrių.

Brindžukas, atvažiavęs iš Nanticoke, Pa., baigti medicinos mokslus, įstojo į Chicago's Medicinos Kolegiją.

Jonas Šileika, mokisinsis pirmiausia Chicago's Dailės Institute piešimo ir teptoriystės skyriuje, sugrįžo atgal į Chicago ir įstojo į tą patį skyrių toliaus lavintis. Institutas jam suteikia mokslo dykai.

Jaunų Dainininkų Draugija esanti lietuvių apgyventoje vietoj ties Ašros Vartų bažnyčia, Vaikarinėje Chicago's dalyje, po vadovystę p. Lankelio, kuris dirba kokiame ten angliskame saliuose pietinėje Chicago's dalyje, tamė saliuone parengė koncertą. Pasakojia, kad dainuotai mokinas tikti prie stiklų alaus. Kiekvieno nario prieidmė esanti visiems "užpundyti" laike reikiacijai. Kaip ten nebūk, bet tokiais pasielgimais yra pažeminama daina.

Dalyje vadinamoje Town of Lake tveriasi naujas lietuviškas klubas vardu Demosthenes. Susirinkimas atsiduro 25 d. rugsėjo. Klubas tikslas busias — mokinis

dainų, šokių, muzikos; merginoms — virimo, siuvimo, mezgimo. Galės prigulėti vyrai, merginos, lietuviai ir lenkai.

J. Nefo saliuone saleje, ant Oakley ave., 19 d. rugsėjo buvo p. A. Vaicekausko vestuvės. Visi gerė, užė porą dienų. Na, žinoma, buvo ir prisigėrė įeigu "gera vėsėnija" buvo. Buvo pradėję peštis, bet pajutę, kad policija atbeldė, girtiesniejė išsislapstė, teip policija nieko ir nelaimėjo.

22 d. rugsėjo, seredoje, 8 val. rytė, Humboldt Parke nusisovė Tadenas Narijauskas. Jisai turėjo teip vadinamą "kriaučių šapą" ant Paulina ir Ellen gatvių. Liko pati ir keli vaikai. Nusizudymo priežastis tikrai nežinoma. Bet, turbūt, didžiausia priežastis buvo skolos ir nepasėkė su bylovėmis, kurias prieš nusizudymą pralose. Mėnesis atgal, jis laike išmokėjimo darbininkams augi per porą dienų nesirodė; darbininkai, ilgai nelaukdam, pradėjo neisoti iš "šapos" žiuponus vieton užmokėsties. Jis, sugrįžęs, kelis darbininkus suareštavo; iš tų su Valunu ir Mačium bylą pralose. Kiti mena, kad jis tyčia nusizudė; kad nereiktų skolas išmokėti, ir pinigai likti jo šeimynai, nes visur, kur tik galėjo, jisai įsikolino. Jis buvo lenkomanas arba, kaip lietuviškai vadinama, lenkbernis; lietuvius žemino ir nickino.

Dramatiškas L. S. S. Ratelis, 26 d. rugsėjo, lošė dramą "Iračio Vaidai", 4 aktuose. Kas ją neskaitytė ir nematė, tam bus įdomu šį-tai apie ją suzinoti. Dramos turinys, trumpai nurodant, yra tokis:

Dalykas įvyksta Lietuvos parubėžį. Mausa Goldenveizer ir Mikelis, turtingi pirkiai, turėjo kontrabandnešius, savo darbininkus, Joską ir Smulį. Mikeliui ir Joskiui beneant pirkinius, užpuola nušauva sargūnų vakmistrą. Bebegdamas, pameta revolverį. Su tuo tyrinetojas Goronin daro tyrinėjimus. Žydai visap planuoja išsisukti, tarp kitko sumano viską suversti ant Joskės, kaip tariamo socialisto. Vienas pasakė, revolverį pas jį matęs. Vienas ru bežiaus sargų pažinęs Joskę, ir jis tapo sumtu. Žydai visap planuoja, kaip savo gėntainius iški vinklinoti iš pinklių, ir apsisaugoti nuo išdavėjų. Nori kaip nors tyrinetoją papirkti, arba, kaip nepaperkamą, prašalinti. Bet nesijoka. Rabinau nutaria, kad Mausa siųstų pas Goroniną savo dukterį Sore, kuri turi ant jo įtekmę. Goronin su Sore buvo labai susimylėję dėl vienas antro teisingumo ir dorumo. Sorei žydų persekė papročiai nepatinka, ji jų neapkenčia. Ji meldžia tyrinetoją, kad ją gelbėtų, kad pasigaiteltų, prie jo glamonėjasi. Tas viską sutinka padaryti. Bet patyręs, jog ji buvus siųta kiti žydų, ją kaip tiklį rą žydė išniekina. Mausa brolis, Mikeliui, bekalintant pas tyrinetoją Joskę, kaip užmušėją, tas galop prisipažysta, kad jis buvo su kontrabandnešiais, bet tikrų žudytojų buvo Mikelis. Tyrinetojas jį areštuoja. Sore's tėvas ir rabinau patina iš Sore's laiško, jog ji visų išsizada ir daugiaus negrįž, nes daugiaus negali kęsti. Mausa eina jos įieškoti. Tyrinetojas, darsizinojęs apie jos išbėgimą, nerimauja. Bet ant galo ji pas jį atėjo ir apreiškė, jog pabėgo nuo visų ir nori vaziuoti Peterburgan. Prokuroras ir tyrinetojas jai gelbsti. Randa ma jos tėvas ant trepų ir įvadina ma vidun. Jis likęs vienas su ja, ją kvošia. Ta neišsizada savo tikėjimo, nemano apsisvesti su krikščioniu, bet nenori pas tėvą likti.

Visiškai jai atsisakius, tėvas, su pagalba kitų žydų, išsitraukia jos kambario laukan. Tyrinetojui įbėgus vidun, Mausa, sugrįžęs, sako: "dabar gali mane sumti, aš ją užsmaugiau!" — ir puola raudodamas.

Visa dramos tendencija, atsiduro antisemitiskumu, kokiū ten paslėptu tikslu sukelti krikščionių napykantą prieš žydus. Beteik kiekvienas, jis išklausęs, pajus savo širdyje ką tokio, kas verčia kiekvieną žydą persistatyti amžinui krikščionių prieštui. Net jauslains, doriausi žydeliai arba žydelkos ir susipratę darbininkai perstatomi neisizadanti savo draugijos. Tik tada je tampa priešais, kada vienas pasirodo senovės formų nickintoju, bet tas verčiasis gausa galą, negu prisideda prie krikščionių. Daug vietų Goronino kalba yra tie

siogine antisemitiska agitacija. Nors ta agitacija, užglostyta formoms, bet iš jį ji visiek perastriai išsikiša. Žydų kalbėsiai ir elgimasis yra vienpusiškai perstatyti, nežiurint į vieną, kitią kielą, Mačias žvelgiant, kuris pastatytas tik todėl, kad truputį apglostyti antisemitiską tendenciją. Jie, užmušė, nedami krikščionis, nepapildo nuodėmę, įeigu tas išėina jų naudai. Jie velyja dėl vieno žydo gyvasties prazudyti dešimtis krikščionių.

Ištiesu nors žydai Lietuva ir lietuvius nemieliairdingai išnaudoja (dėl pačių lietuvių auklumo), bet visgi gėda kelti tarp tautyčių fanatiska neapykantą, vieton gražuos tautiško susipratimo.

Iš veikėjų, geriausiai savo uduotį išpildė J. Briedis — Mausa, ir K. Makaveckaitė — Sore. Teip pat neblogai lošė A. Zagaras, P. Garmus. Kiti, arba nemokėjo salonių, arba šiaip kas nesisekė. Nuo amatorių daug reikalauji negalima, bet visgi verta reikalaui didesnio išpildymo ir veiksmo. Geram išpildymui kenkė netikėti dramai neva iš žydų gyvenimo, kurio dramos rasytojas nepažįsta. Visbik gadinio aktorių žargonavimas lietuviškos kalbos visai nevietojė. Juk tie žydai negalėjo kalbėti tarp savęs lietuviškai, jie kalbėjosi žydiškai, todėl visai buvo be sąmonės žargonavimas. Goronin juk maskolius, kodėl gi jis nežargonavo? Juk kaip jis teip ir žydai nebuvo lietuviškai. Tas žargonavimas dramą padarė tikra komedija, todėl žmonės raudojimui scenose visi juokėsi, nes ištiesy ir buvo juokinga.

Taigi žargonavimas, kalbos nesavo vietojė ir atėmė nuo dramos visus didesnius išpudius ir realistikumą.

Žmonių buvo pilnas teatras ir jie užsilakė gana gerai, kaip dėl tokio perstatymo, nors meliškos scenose iš pūbliškų lektiančių lupų pleksėjimai darė biatūrį įspūdį. Toki pleksėjimą galima sutikti tik žemiausiose angliskose teatruose.

Teisybės Myletojų Draugijos 12-metinis gyvenimo apvaikšiojimas, 26 d. rugsėjo, atsiduro su prakalbomis ir koncertu.

Apvaikšiojimas buvo pagarsintas 30 val., bet prasidėjo nuo 4 val.; turbūt rengėjai norėjo pūblišką pratinę prie kantrybės, o moteris prie cigarų ir papirusų dūmų. Tas noras pratinę žmones prie kantrybės pasirodė ir vėliaus dar, kada "Notary Public", per visą valandą pasakas pasakojio, kartais teip neoratoriškai išsitarėdams, jog ir sienos galėjo užrausti; pav. — "sako, et jie š. žino". Jau ir progrome buvo matyti p. Chmielausko skonis, kur pagarsinta: "Kalba Notary Public, J. Chmielauskas".

Per prakalbas svetainėj buvo gėra tvarka, žmonės užsilakė tykliai ir kantriai. Iškentėjo neuzeiki pat galui, nors apie pora kalbėtojų bandė žmonių kantrybę.

Griežlė Vytauto orchestra. Griežimas buvo pilnai geras. Giedojė B. Januskauskas, Sv. Jurgio parap. choras Tautiška Hymna; vyrų choras — "Pasakyk, Lietuva; mergaičių choras — "Sudiev, kvietkiet!"; "Sveiki, broliai daininkai" ir "Tu esi kaip kvietkiet!"; Pabaigoje, maišytas choras giedojė "Lietuva, tu brangi žemė"; si giedama yra tikrai graži, žodžiai ir melodija malonus, žavinti ir atgalo jį pas jį atėjo ir apreiškė, jog pabėgo nuo visų ir nori vaziuoti Peterburgan. Prokuroras ir tyrinetojas jai gelbsti. Randa ma jos tėvas ant trepų ir įvadina ma vidun. Jis likęs vienas su ja, ją kvošia. Ta neišsizada savo tikėjimo, nemano apsisvesti su krikščioniu, bet nenori pas tėvą likti.

Chmielausko "tema" neva buvo apie draugijos praeitį, bet jis nuo jos temos vėliaus teip nusitolino, ir viską maišė, jog sunku jos turinėj nurodyti. P-nas Chmielauskas buty pūbliškai atsizymėjęs, įeigu, pabaigoje apie draugijos praeitį, buty neįeigs nuo estrados. Ponas B. levičia paėmė i darba žodį "Teisybės" ir ant jos statė išvedžiojimus, bet visgi neišlaikė ir perejo ant edukotos gelezies ir edukoto žmogaus. Neviskai aiškiai galima buvo suprasti, nes mat "teisybės" turi dvi prasmes — viena mūsų suprantama, o kita gamtiska teisybė, pagal kurią viskas tvarkosi ir vystosi. Mes teisinga žmogų suprantame kaippo dora, gėra, o gamtoje teisingas arba neatbutinas dalykas gali mūs prasmėti bei ir nedoru. Pūbliko gelezies pasilikio kieta dgamtos tiesy arba teisybės ir ji aišna minkštesnį pilną irgi pa-

gal tas pačias teises. Žmogus išsilavina pagal teisybę; bet jis, teip sakant, persipaudamas per žmonių sluogsnius į viršų, nevisada eina su teisybe. Paveizdan, net ir amerikoniški patriotai p. Rockefeller neįpažįsta iškilus su teisybe. Žmonių priežodis "su ne teisingas, bet jis prie tokių kaip Rockefelleris irgi netinka, nes jis, syki neįeigs, nežiurint kaip, daugiaus niekur neįvaldo grįžti. Su lyginimas, jog kasyklų perdėtinis yra vertesnis už visus sykiu kasyklų darbininkus, yra perdėtas, nes juk vertumas ne viena svarstykle svarstomas. Už šimtą žmonių ne sumaniusias žmogus darbą neatliks. Įeigu šakyti, už šimtą arklių darbą vienam galima buty atlikti, tai buty teisybė.

Adv. Bradchulis kalbėjo apie draugijų nerupęstingumą; jog jos iki šiol neįsitaikė susirinkimui svetainės ir tebeilaiko susirinkimus karciaminėse salėse, kur draugijų šnariai pratinasi girtuokliauti ir laidokauti. Šnarių, neįeigs į susirinkimą, paprastai turi laukti po pusę arba daugiaus valandos ir tą laiką stovi prie baro ir geria, nes saliuone nėra kas daugiaus veikti. Tėvai savo vaikus ir pačios savo vyrus todėl neleidžia prigulėti i draugiją, nes ten jis pagenda. Nurodė apie vieną vyrą, kuris buvo doras prieš prigulėjimą i draugiją, bet vėliaus, kada prigulėjo, jisai pagedo, ištvirko — jį pagadinu susirinkimui laikini prie saliuone. Prie progos priminė apie naują Lietuvų Klubo svetainę, kuri atsidarys 2 d. spalio. Adv. Bradchulis atsizymėjo kaippo neblogas oratorius.

Adv. Hagler anglišką kalbą patarė lietuviams šnekėti su vaikais lietuviškai ir padaryti juos lietuviškai ne anglis.

Apvaikšiojimas užsibaigė 7 val. vakare.

Lietuviai gyvenanti Chicago's miestieji vadinamame Maywood, Melrose Park ir Bellwood, turi dvi draugijas ir 11 vertelių arba būvinių.

Maywoode ir Bellwoode lietuvių gyvena labai mažai, daugiausai jie gyvena Melrose Parke. Bellwoode yra du lietuviški saliuonai: F. Lore, S. Peipko ir Rajnais.

Melrose Parke yra 3 valgių krautuvės: F. Petrovici, J. Liutbecki ir Vaiszius, Kvederas; geležinių dalykių krautuvė — J. Stefanikiewicz; pienius — J. Januska; agentūra — Golubicki; 3 saliuonai: F. Lepinskis ir Jasulius, J. Stefanikiewicz, Tony Prabich.

Čia yra dvi draugijos: Kunig, Algirdo, pašelpinė, ir Lietuviškas Klubas.

Kunig, Algirdo draugija susitvėrė 1903 met., turi i 150 šnarių ir i 1500 dol. kapitalo. Klubas turi i 20 šnarių ir i 100 dol. pinigų.

Pirma lietuviška vertelęgystė, iki šiol tebeasanti, yra pp. F. Lepinskis ir Jasulio saliuonas, užsidėjęs 1901 m.

Melrose Parke lietuvių šavininkų yra i 20; Bellwoode yra apie 5. Lietuvių čia, abelnai, gal but i 4-5 šimtus. Jie lankosi i arių bažnyčia. Vėlykinės išklausyti atvažiuoja k. N. Lukošius iš Ziemnieš Chicago's dalies.

Visi čia gyvenanti lietuviai dirba sekanciuose fabrikuose: Latrobe Steel and Coupler Co., geležinių fabriksas; American Can Co. Factory, kur dirba ir kelios lietuviškos; Featherstone Foundry and Machine Co., įlelykia; Shonk Chas W. Co., litografai, čia irgi dirba kelios lietuviškos.

Uždarbiai, paprastai, nuo \$1.50 iki \$3.00 per dieną. Abelnai dirbama 10 valandų.

Melrose Parke lietuvių gyvena ant gatvių: 22, 23 ir 24 avenue.

Melrose Park prasideda nuo 9 ave. i vakarus iki North Western geležkelio; Bellewood — nuo 23 ave. i vakarus, o Maywood — nuo 9 ave. i rytus.

Nuo vidurmiščio i Melrose Park skaitoma 12 angliškų mylių.

I šiuos vietus miestiecius priveza Madison st. stritarikai, čina iš Chicago's vidurmiščio.

Buvant bedarbei, Latrobe Steel and Coupler Co. fabriksas stovėjo apie 18 mėn., todėl ir lietuvių čia buvo visai nedaug. Dabar jau apie porą mėnesių jisai dirba ir prima darbininkus, tik jame darbas gana sunkus.

Visur čia oras labai sveikas, nes medžių ir žolės daug, o dumų ir dvokimo veik nėra. Todėl čia, galinties rasti darbą, gyvenimas gali buti labai smagus.

KLAUDU ATITAISSYMAS. "Lietuvos" 39 No., skyriuje — "Iš Chicago's Lietuvių gyvenimo" — isibirovė nemaža klaida, kurią visgi reikalinga pataisyti. Taigi Garbi Redakcija malonės ją atitaisyti. Ten paminėta: p. K. Gugis 2 metas lanko Technologiską Armouro Institutą, o turi buti: K. Gugis lanko 3 metas miltė Institutą. Teipogi, apie lankymą įvairių skyrių augštesnės mokyklos iš lietuvių Chicago's žinios, teipgi turėtų buti paminėta ir apie p. K. Kasputį, kuris šimet pradėjo lankyti Kent Low Collage.

R. Dociat.

Pranešimas.

Statistikos žinios iš lietuvių gyvenimo i "Lietuvos" Kalendarij 1910 m. patilps tikrai tos, kurias bus priegatos iki 20 d. spalio. Vėliau priegatos žinios nepatilps, nes tuo laiku jau bus Kalendarius spaudoje. Todėl malonėčiau gauti dar iki tam mėnesio i miesteli. Prisistatėi gaus dovanas.

Su pagarba, J. Ilgaudas 3252 So. Halsted st., Chicago, Ill. P. S. Tos žinios iš lietuvių gyvenimo, kurios užgriebia lietuvių nugu kalendoriuje, gali tilpti, bus vėliau patalpinamos "Lietuvos", kadangi jos bus labai naudingos visiems lietuviams.

APGARSINIMAI.

VISUOMET ŽIBAS.

"Tankiai vartojamas raktas žibai", sako sena patarlė. Nuolatiniš darbas nedaleidžia raktui rudyti. Teip pat ir su žmogumi; tasis, kuris nuolatis dirba visuomet su sveikas ir pilnu energijom, kuomet tasai, kuris tinginiauja greit pasijaus netinkančiu jokiām darbui. Teip greit kaip jo organai pradeda neveikti, jis tuojau surega. Jeigu gi Tamista patėmytum save tokiame stovyje, tai netrukdamas pradėk tuojau prižiūrėti save. Jeigu gi Tamistos apėtitas nėra tokiu kaip paprastai ir jeigu Tamista nesijauti taip gyvai kaip visuomet, tada Tamistai laikas varioti Trinerio Amerikoniskąjį Elikvyrą Karčiojo Vyno, kuris yra geriausiū sutvirtintoju skilvio. Vaisstas visuomet pagelbsti skilvio, kraujo ir nervų nesveikumuose. Gaunamas aptiekose. Jos. Triner 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Draugysčių reikalai.

KONCERTAS.

Chicago, Ill. Koncertas pagarsiuo dainininko ir kompozitoriaus Miko Petrausko atilpas Nedėlios vak., 3 d. Spalio, 203 Michigan Blvd., Fine Arts Bld. (ten-pat kur buvo pirmutinis koncertas).

Miko Petrausko

atilpas

Koncerte dalyvaus apart Petrausko: p. A. Pocius, žinomas lietuvių pianistas; lietuvių vargonininkų Kvartetas ir "Birutės" choras, susidedą iš arti pusantro šimto giesmininkų; sumokytas paties kompozitoriaus. Choras dainuos puikiausias dainas; choro mērgins bus tautiškuose rus. choro. Abelnai šitas koncertas bus tokiu pulkitu, koki lietuvių iki šiol dar neturėjo ir todėl kiekvieno lietuviū šventa pareiga atlikti koncertą ir pasiklausyti gražiausių dainų, kurios užgaus širdį kiekvieno.

Tikietų kainos: \$1.00; 75c ir 50c.

Koncerto tikietai begaunam tikiai "Lietuvos" redakcijoje ir pas kasą svetainės, Music Hall, 203 Michigan ave., tarpe Congress ir Van Buren st., (vidurmiestyje).

BALIJUS! BALIJUS!

Chicago, Ill. Susitv. Liet. Am. 36-ta kuopa, parengė didelį balijų nedėlioj, 3 d. spalio (Oct.). Freibert Turnir svetainėje 3417-3421 So. Halsted st. Prasidės 8 val. po pietų. Įsąna 25c. pora.

Gėra Lietuviška orchestra, griež pūliausius lietuviškus ir kitokius smagus šokus. Todėl kviečiame visus lietuvius ir lietuviškus atsilankyti ir su visais draugiskai pasilinksminti.

S. L. A. 36 kp. Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo pusbrolio Jurgio Nakrovo; Kauno gub. Panevėžio pavieto, Obešų sodžiaus. Atsunti man, kaip Amerikoje ir buk gyvena Chicagoje. Taip pat pajieškau savo dėdės Dominiko Blyno iš Pittsburgo sodžiaus, Raguvos parapijos; girėdė, kad taip gi gyvena Chicagoje. Jis patys ar kas kitas malonės duoti žiną adresu:

Miss Katrina Preidžiukė 3012 Vaughan ave., Burnside, Chicago, Ill.

Pajieškau Kazimiero Kasperaičio, Vilniaus gub., Kalsėdurių parapijos, Aštuonis metus gyveno Spring Valley, Ill.; vidutinio augio. Turu i jį labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žiną adresu:

J. Galmaitis Spring Valley, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Jurgio Nakrovo; Kauno gub. Panevėžio pavieto, Obešų sodžiaus. Atsunti man, kaip Amerikoje ir buk gyvena Chicagoje. Taip pat pajieškau savo dėdės Dominiko Blyno iš Pittsburgo sodžiaus, Raguvos parapijos; girėdė, kad taip gi gyvena Chicagoje. Jis patys ar kas kitas malonės duoti žiną adresu:

Miss Katrina Preidžiukė 3012 Vaughan ave., Burnside, Chicago, Ill.

Pajieškau Kazimiero Kasperaičio, Vilniaus gub., Kalsėdurių parapijos, Aštuonis metus gyveno Spring Valley, Ill.; vidutinio augio. Turu i jį labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas malonės duoti žiną adresu:

J. Galmaitis Spring Valley, Ill.

Pajieškau savo pusbrolio Jurgio Nakrovo; Kauno gub. Panevėžio pavieto, Obešų sodžiaus. Atsunti man, kaip Amerikoje ir buk gyvena Chicagoje. Taip pat pajieškau savo dėdės Dominiko Blyno iš Pittsburgo sodžiaus, Raguvos parapijos; girėdė, kad taip gi gyvena Chicagoje. Jis patys ar kas kitas malonės duoti žiną adresu:</

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA AMERIKOJE

3252 SOUTH HALSTED STREET, Kampas 33čios, CHICAGO, ILL.
A. OLSZEWSKIS, Savininkas.

SITA BANKA skolina žmonėms pinigų pirkimui namų ir lotų mieste Chicago su mažiausios iki didžiausios sumos. Jeigu perkate namą ar lotą, o neturi visų pinigų, atėję pas mus, o mes tau juos paskolinsime už prieinamą procentą ir ant lengvų išmokėsių.

SITA BANKA taipgi priima uždujėjimui pinigų nuo mažiausios iki didžiausios sumos ir moka depozitoriams 3% metams.

SITA BANKA taipgi pamsamdo žmonėms skrynelės (Boxes) pasidėjimui pinigų už \$3.00 metams. Šios skrynelės taip yra apsaugotos, kad prie jų ne ugnis nei vagis negali prilipti.

SITA BANKA parduoda namus ir lotus lengvais išmokėjimais. Jei nori pirkti namą ar lotą mieste Chicago, atėję pas mus, o mes tau surasime tą ką norėsi ir ką jiešai.

SITA BANKA apsaugoja nuo ugnies namus, biznius ir naminius baldus turtingiausiose Apsaugojimo (Insurance) Kompanijose. Taipgi apsaugoja ir gyvatį bei susižeidimą ("Life and Accident Insurance").

SITA BANKA išskoluoja dalis ir skolas iš Europos ir kitų šalių pigiau ir greičiau kaip visos kitos bankos.

SITA BANKA paduoda šiforties visų linijų ir siunčia pinigų į Europą ir visas dalis svieto geriau, greičiau už visas kitas bankas.

KO TIK REIKALAUJATE, atėkite pas mus, o mes su noru iškausysime Jūsų reikalus ir jeigu bus galima, mes juos geriau ir pigiau atliksime už visus kitus.

BANKOS VALANDOS.

Mūsų Banka yra atdara priėmimui, išmokėjimui ir siuntimui pinigų ir šiforties kasdien nuo 8 valandos ryto iki 9 valandos vakaro, o nedėdieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandos vakaro.

Olszewskis pats Bankoje buvęs šiose valandose:

Šiokiomis dienomis:

Nuo 8 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Nedėdieniais ir šventomis dienomis:

Nuo 11 valandos ryto iki 4 valandos po pietų.

Panedėdijais:

Nuo 8 iki 9 valandos ryto iki 1 valandos po pietų ir

Nuo 8 iki 9 valandos vakaro.

Norintieji su patim Olszewski asmeniškai (asabiškai) pasimatyti malonės kreiptis augščiau nurodytose valandose.

GYVENANTI tolymesniuose miestuose kreipkitės prie mūsų laiškais adresuodami.

A. OLSZEWSKI

3252 SOUTH HALSTED ST. CHICAGO, ILL.

LIETUVIŠKAS SIUPINYS

Lietuviški šokai: Suktinis, Našys, Agnolės chorai su pritarimu piano; Klumpakės ir Suktinis pianu; dainos sopranu ir tenoru iš operetos "Kamlin ir Mal". Prie šokių yra patalpinami kaip juos šokti. Kaina \$1.00. Gausna pas kompozitorius.

M. PETRAUSKAS

4327 W. Ave., Chicago, Ill.

PADEKAVONIS D-rui J. KULIUI.

Pranešu visiems Lietuviams su dideliu džiaugsmu, kad mane Dr. J. Kulius, 3255 So. Halsted st. lagdė nuo 8 valandos ryto iki 9 valandos vakaro, o nedėdieniais ir šventomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 9 valandos vakaro. Šiuo metu dirbu kaip tenorinis ir per juo buvau visai nustojęs viltį gyvenimo. Po operacijos Dr. J. Kulius toliau ištyrė ir jausiuosi dabar taip sveiku. Kad ketu gyventi šimtą metų. Tarsi todėl nesukaltomai kartais "ačiū" Dr. J. Kuliu.

Su pagarba.

Aug. Palilunas

4409 Kerfoot Ave., Chicago, Ill.

MOKYKLA ŠOKIUI

Prof. Julius S. Ustikina, kad išmokys šokti kiekvieną jauną ar seną, išmokiną valcą 6 rūšių ir taip kad gali drąsiai eiti šokti publikoje. Taipgi išmokys ir kitus šokius su mažiausiu už \$3.00. Kas moka valceto, tas gali išmokti ir šokti. Kas nori mokytis tegul ateina į Jono Pukas svetainę, 1900 Union st., kampas 1905, arti Halsted. Mokymams kas mėnesį ir pėnyčios vakarais.

Ukininkystei Zemes.

Pastūrinčiuose Rock Island-Price Valsčiuose Texas, Oklahoma, New Mexico, Kansas, Arkansas ir Missouri yra daugelis tuksantų akrų derlingos geras dirkiamos žemės. Šitie akrai Jaukia TAVES juos išdirbti. Mums linkama bus pagelbėti energiam praktiškam žmogui bei skirtingai tautybėms surasti gerą vietą. Situose valčiuose padėjimui aprašymai atpausti visokiose kalbose ir lengvai suprantami reikalaujant bus pasiūstyti apmokėti kras. Adresas: C. B. Schmidt, Room 1100 La Salle Station, Chicago, Ill. arba Room 1100 Frisco, St. Louis, Mo.

Žiurėkite.

Vienas gascadorius turi 2 salonus ir jam vienam persunko abu apatinius, todėl vieną iš jų parduoda. Pasiskirkite koki norite. Kaina nedidelė. Jeigu neturi visų pinigų, tai bravoras užde. Atsiskaitę pas:

Brewing Co. Agents

Washington Inn.

404 High st., Perth Amboy, N. J.

FARMOS! FARMOS!

Pivrite Farmas Didžiausioje Amerikos Lietuvių Fernterij kolonijoje, kurioje gyvena jau daugelis lietuvių, žemė lygi ir gera, ne akmenota, o ne balos. Puikiausia vieta žmogui, siekiančiam gerą ir nebrangios žemės. Galima gauti lengvomis išmokomis; reikia įmokėti mažą dalį, o kita galima įmokėti per daugelį metų. Žemė derlinga, auga visoki jautis: kvietis, rugiai, vasarajai, bulvės ir kt. Yra šienas pagal upes ir ežerus, su tokiomis pat laukais kaip ir Lietuvoje, todėl mės ir vadiname ją žeme Naujajai Lietuva. Ji gali vakarinėje dalyje Michigano valstijos, nepertoli nuo Chicago, šale pavietinio miestelio Manistee, Mich. Žemė parduoda dabar po \$8.00 akrai ir brangiau. Norėdami daugiau žinoti ar apžiūrėti tas žemes, atvažiuokite ar susinekite su manim, gyvenančiu ant jų žemių, šiuo adresu: Antan Klebis, Peacock, Mich., Lake Co.

Vincas Pukas

Vincas Pukas, "Lietuvos" keliaujantis agentas šiose dviuose aplynkys lietuvių San Francisco ir aplinkiniuose miesteliuose valstijos Californija. Kur jis atsiklankys galite prie jo užsirašyti laikraštį "Lietuva" užsimokėti jam prenumeratą ir teipgi duoti pinigų ant šiforties ir išsiuntimo į kraį. Mes už jį atsakome.

A. OLSZEWSKIS,

"Lietuvos" Išeitojas.

LIETUVA

56) Pukus 3 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 6 rūmus su maudyklomis ir 6 rūmų gražu. murinis namelis užpakaly. Randos neša \$67 mėnesį. Kaina \$5700.

57) Labai gražus murinis namelis, ankštas ponamnis ir viškat. Upatalyje staldas. Lotas 27x127 1/2 pėdas. Kaina \$2000.

60) 6 rūmų murinis namas. Lotas 25x125. Kaina \$1200.

61) 6 rūmų murinis namas. Lotas 27x127 1/2 pėdas. Kaina \$2100.

64) 2 lubų murinis namas. Saljūnas ir 3 pagyvenimai po 4 rūmus. Randa \$540 + metus. Kaina \$5000.

73) 2 lubų murinis namas. 2 pagyvenimai po 6 kamburius. Lotas 25x135. Randa \$22. Arti parko Kaina \$2500.

80) 2 lubų medinis namas. 2 pagyvenimai po 6 rūmus. Lotas 25x125. Randa \$25. Kaina \$2400.

81) 2 pagyvenimų medinis namas. Lotas 25x125. Randa \$21. Kaina \$2250.

83) 2 lubų, naujas murinis namas. Viel naujaujai įtaisymai, arti Ogden Parko. Kaina \$5500.

87) Pukus namas 2 lubų, su visais naujaisiais įtaisymais, arti mūsų bankos \$5500.

89) Pukus trijų lubų murinis namas ir gražūs mediniai apsidėdint lotas šalį už \$6000.

90) 2 lotai ant 33 Place. 50x150. Kaina \$1600.

91) 1 lotas ant 34 at. 25x125. Kaina \$500.

93) Murinis namas ant stulpų. 10 rūmų. Randa \$18. Kaina \$1750.

94) 2 lubų murinis namas, 2 gyvenimai po 5 rūmus. Lotas 25x150. Kaina \$2300.

95) 3 lubų murinis namas, 6 gyvenimai. Randa \$47. Kaina \$4700.

96) 2 lotai, 50x150 pėdų ant 33 place arti Auburn ave. \$1600.

97) 1 lotas 25x125 pėdų ant 34 at. arti Morgan st. \$500.

98) Du mediniai namai 5 ir 4 rūmų. lotas kampinis 31x147 pėdų. Kaina \$3000.

99) 2 lubų murinis namas, 2 pagyvenimai po 8 rūmus, su visais naujaisiais įtaisymais. Garu apšildomas. Namas 25x72 pėdų. Lotas 27x125 pėdų. Akmenų priekais. 2 lubų murinis staldas. Randa \$55. Kaina \$6500.

100) 2 lubų murinis namas, 8 pagyvenimai — 4—6 rūmų, 1 maudykla. Pukus namas ant dviejų lotų. Placius 50x147 pėdų. Randa \$77 + mėnesį. Gali būti pirktas lengvomis išmokėmis už \$6000.

PASARGA. Kas nori nusipirkti sau lotą pigiai, tegul ateina pas mus.

A. Olszewski

3252 S. Halsted St.

Knygų Katalogas

No. 41 Ailuma ir kitos pasakos Guy de Maupassant, vertė J. Lauksis. Telpa šios pasakos: 1. Ailuma, 2. Nektiri brangieji akmenys, 3. Baimė, 4. Du mažai karėival, 5. Dienynas padukėlio, 6. Mėnėsienioje, 7. Valdysis, 8. Užsaulioji padangė, 9. Atsikirtimas, 10. Viehaty, 11. Tėvas ir sunus ir 12. Rosė. Guy de Maupassant yra vienas iš geriausių rašytojų pasaulyje ir žinomyje gyvenimo. Chicago, Ill. 1905, pusl. 138. \$250

No. 27 Gyvenimo mokykla. Parašė Orison Svet-Marden. Lietuviškai kalbomis išvertė K. Zegota. Užrašai pagręstų žmonių. Labai naudinga knyga. Didelio formato. Chicago, Ill. 1905, pusl. 235. \$125

No. 35 Gyvenimo valdžialai, suside-danti iš devynių sekantių gražių pasakų: Atsivėlimas, Vagis, Kas kalta, Gatyvė valka, Paparčio žiedas, Mikišo sargas, Signalas, Keleivis, Buvio esybė. Chicago, Ill. 1902, puslapių 99. \$150

No. 43 Iš gyvenimo lietuvių 4-ly bei Vainio. Pasakos surinktos V. J. Basanavičius, šioje knygoje telpa keli šimtai gražių pasakų, apie rojų (dangų), dydžių, pekių, apie gilitinę, marą, cholera; apie dvasias (dušias), vėlinius, jų vaidinimus ir t. t. Pasakos užrašytos tokiuose tarmėse, kokioje buvo girdėtos. Paveikslai — pagal tarmę panevėžiečių; šaliauose — pagal tarmę šiauriečių; šiaurinėje — pagal tarmę prūsų. Lietuvių — pagal tarmę Prūsų Lietuvių; kiti — pagal tarmę Prūsų. Chicago, Ill. 1905, pusl. 470. \$150

No. 44 Iš gyvenimo Samojėdų. Apie Laidininkus ir kiti naudingi pamokinimai. \$100

No. 63 Karis. Lauksas. (Karolio atsiminimai.) Parašė Vsevolod Garšin. Vertė A. Lelis. Užimanti pasaka iš laikų karis maudyklų su turkais. Chicago, Ill. 1906, pusl. 81. \$200

No. 67 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 141 labai graži, juokingų, šmaiztingų ir žingidžių pasakų. Chicago, Ill. 1902, pusl. 230. \$125

No. 68 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 205 labai graži ir juokingų pasakų, blytindžių kiekvieną skaitlytį ir klausytoją ir labai naudingas. Chicago, Ill. 1902, pusl. 330. \$125

No. 69 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 70 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 71 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 72 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 73 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 74 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 75 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 76 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 77 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 78 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 79 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 80 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 81 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 82 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 83 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 84 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 85 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 86 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 87 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 88 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 89 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 90 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 91 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 92 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 93 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 94 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 95 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 96 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 97 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 98 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 99 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 100 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 101 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 102 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 103 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 104 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 105 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 106 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 107 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 108 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 109 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 110 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 111 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 112 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 113 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 114 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasakos. Chicago, Ill. 1904, pusl. 332. \$125

No. 115 Lietuviškos pasakos įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dailis I. Čia telpa 202 dar gražesnės ir juokingesnės pasak

